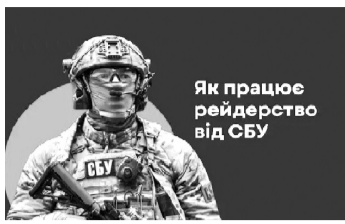


Привид Оману бродить Україною...



Чому в Зе бояться натовських військ?

» стор. 6-7



Як працює рейдерство від СБУ

Нова годівничка для силовиків

Парламент готується прийняти закон № 7033-д, після чого тиск Служби безпеки України на бізнес суттєво зросте

» стор. 2

Погляд оптимістів



У першому контрольному поєдинку перед Євро збірна України розійшлася миром з німцями

» стор. 15

Україна молода

Середа, 5 червня 2024 року

№23 (5987)



Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 40,481 грн
1 € = 43,893 грн

Ковила — така ж унікальна пам'ятка старовини, як Софія або Києво-Печерська лавра

Під Лубнами знайдено одні з найбільших в Україні популяції червонокнижних рослин: ковили, сон-трави, шафрану, орхідей і горицвіту » стор. 10-11



Пухнасті квіти сон-трави.
Фото Ігоря ПИШНОГО.

Поспішіть передплатити «Україну молоду» на друге півріччя

стор. 9

Олекса Шалайський
редактор видання «Наші гроші»

«Це буде ідеальна ситуація для силової корупції: відкрити справу можна практично без фактів, посадити фігуранта можна в один день, заарештувати підприємство і передати в АРМА (Агентство з розшуку та менеджменту активів. — Ред.) — за кілька тижнів. А тепер ще й про це ніхто не дізнається».

■ НА ФРОНТІ

Повернення бумеранга

Українські артилеристи продовжують нищити військовий потенціал росії на її території

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У захисному щиті Білгородської області нарешті з'явилася чимала дірка, «заштопати» яку окупантам буде вкрай непросто. Днями животноярці «Хаймарси» накрили вогнем один з найбільших пунктів базування ППО орків, спаливши десятки систем С-300 і С-400. Усі ці машини разом з пусковими установками і радарями стояли просто в чистому полі, оскільки рашисти свято вірили у заборону колективного Заходу стріляти по їхніх цілях за межами України.

Так само у полі, але вже на території Курської області, наші дрони рознесли чималу автомобільну колону, що переправляла до лінії фронту амуніцію та боеприпаси. Спочатку БПЛА знищили першу й останню автівки, а потім методично ліквідували решту.

До речі, не іноземними ракетами, а саме вітчизняними безпілотниками українські військові недавно вдарили по двох радіолокаційних станціях, що базувалися в Орську Оренбурзької області та в Армавірі Краснодарського краю. Ці РЛС мали стратегічне значення, бо могли виявляти у повітрі крилаті балістичні ракети, включно з ядерними. У результаті, за словами військових експертів, наші оператори пробили серйозну дірку в ядерному щиті московії, зменшивши рівень погроз стосовно застосування зброї масового знищення. А спецназ ГУР красиво розгромив нову радіолокаційну станцію, що контролювала повітряний простір на Харківському напрямку.

Також не іноземні ракети, а вдосконалений український «Нептун» видовишно підпалив у порту «Кавказ», що в Новоросійську, черговий НПЗ, а також добряче побив два велетенські пороми. Ці плаваючі засоби після ослаблення кримського мосту переправляли не лише зброю, а й залізничні вагони з паливом та іншою провізією. Отож виведення їх з ладу серйозно послабило логістику кацапів на південному фронті. Цей удар разом із бомбуванням РЛС військові експерти вже встигли назвати історичним.

Тим часом наземний фронт і далі залишається гарячим. Москалі мали певний успіх на Запорізькому напрямку, але продовжують масово гинути на Харківському. Лише з 27 травня по 2 червня в районі Вовчанська та в навколишніх селах погинуло 8 тисяч 790 росіян, а також злетіло у повітря 108 танків, 184 броньовики, 299 артилерійських установок і 272 дрони оперативно-тактичного рівня. Загалом із початку війни, за даними Генштабу, в Україні було ліквідовано понад 512 тисяч 420 загарбників.

Цими днями суттєво поповнився й обмінний фонд. Під Вовчанськом наші військові захопили в полон близько 60 російських окупантів. Про це повідомив у коментарі виданню LIGA.net речник оперативно-стратегічного угруповання військ «Хортиця» Назар Волошин. Гучна погроза кремля захопити Харків ще до того, як в Україну надійде західна зброя, схоже, потроху здувається. Через величезні втрати у прикордонні окупанти змушені силою гнати на цю лінію фронту так званих «отказників», які відмовилися йти на війну. Відсутність у цих вояків мотивації вже почала приносити очевидні результати. ■

■ ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

Нова годівничка для силовиків

Парламент готується прийняти закон № 7033-д, після чого тиск Служби безпеки України на бізнес суттєво зросте

Наталія НАПАДОВСЬКА

Суть майбутнього закону: закрити в Судовому реєстрі (останній створено ще в 2006 році, що було важливою частиною адаптації українського законодавства до європейського) всі справи з нацбезпеки, мобілізації, військової служби тощо. Передбачається, що обмеження доступу до судових рішень у справах, які становлять особливий суспільний інтерес (злочини проти основ нацбезпеки, охорони держтаємниці, недоторканності держкордону, призову і мобілізації, а також порядку несення військової служби) призведе до того, що адвокати, науковці, громадські активісти не зможуть дізнатися про обставини справи та накладене судом покарання на ворогів (державних зрадників, колаборантів, посібників окупантів) та військових. Це підвищить напругу та недовіру до влади в українському суспільстві.

Медійники, зокрема Інститут масової інформації, «Медіарух», «Детектор медіа» та видання судової журналістики «Грати» виступили зі спільною заявою: «Ми, українські журналісти та медійні організації, закликаємо депутатів не приймати законопроект 7033-д: вважаємо, що він суттєво перешкоджатиме висвітленню справ, пов'язаних з війною, та в результаті позбавить громадськість контролю над правосуддям у важливих судових процесах».

Крім того, планується надати суддям право на власний розсуд вилучати із судових рішень інформацію, що «може зашкодити безпеці» у справах, розглянутих під час відкритого засідання. Це несе величезні корупційні ризики, адже таке рішення суддя ухвалюватиме поза процесуальним порядком, тому його законність і обґрунтованість буде неможливо перевірити. У випадку, коли, на думку суду, розголошення певної інформації може зашкодити інтересам нацбезпеки, а отже розгляд і оголошення цієї інформації повинні відбуватись у закритому судовому засіданні, такий механізм уже передбачений українським законодавством.

А ще пропонується суттєво розширити перелік відомостей, які не можна розголошувати в текстах судових рішень. Це може сприяти вилученню із судового реєстру необмеженої кількості рішень на необмежений час для приховування інформації з наявних рішень. Крім того, ця норма діятиме не тільки за воєнного стану, а й



Фото з сайту thepage.ua.

у мирний час (передбачено, що документи з'являться у реєстрі лише через рік після закінчення воєнного стану). Перше, на що звертають увагу юристи в контексті законопроекту 7033-д, — вони не зможуть відслідковувати порушення прав військових. Адже маємо перспективу заборони публікації у відкритому Реєстрі судових рішень щодо мобілізації, ухилення від військового обов'язку та військового обліку.

Але варто звернути увагу й на інший аспект документа, економічний. «Новий закон повністю розв'яже руки СБУ, щоб «кошмарити» бізнес за ст. 111 і ст. 112. Навіть за відкритого реєстру там є сотні подібних кейсів, а при закритому, боюсь, швидко добіжимо до тисячі», — вважає редактор видання «Наші гроші» Олекса Шалайський. Сценарій цього тиску полягає в тому, що підприємство, наприклад, звинувачують у співпраці з ворогом, майно і рахунки арештовують, підозрюваних садять у СІЗО. Далі починаються «переговори». «Перечитавши понад сотню історій, які є в Реєстрі, і порівнявши Закон зі звинуваченнями, я абсолютно впевнений, що не менше половини цих проваджень розвалиться в суді, — переконаний пан Шалайський. — Але до суду їх ніхто і не збирається передавати. Розслідування з арештами-посадками триватиме вічно, точніше, доки підприємство опирається «конструктивним переговорами». Чому саме такий сценарій майже невідворотний? Бо реформа Служби безпеки України так і не відбулася.

Законопроект вийшов на фінальну стадію в січні 2022 року, і передбачалося, що СБУ не матиме права займатися розслідуванням ко-

рупційних злочинів, боротьбою з організованою злочинністю — за винятком випадків, які становлять загрозу національній безпеці України. З початком війни до сфери компетенції СБУ віднесли нові злочини: це колабораційна діяльність (стаття 111-1 КК), пособництво державі-агресору (стаття 111-2 КК) та несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розташування Збройних сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (стаття 114-2 КК).

Тепер маємо чергову спробу під приводом війни посилити Службу додатковими повноваженнями без справжнього реформування.

«СБУ бракує реформи управлінських рішень. А саме — позбавлення її правоохоронних функцій і посилення контррозвідальної та аналітичної роботи, — розповів «УМ» ексрадник голови СБУ Вадим Гриб. — За відсутності перебудови методології діяльності цієї силової структури маємо ситуацію, коли директор того чи іншого департаменту — цар і бог на своєму напрямку».

Пан Гриб свого часу надавав рекомендації, як реформувати Службу за зразком англійської MI-5. Коли відповідальність силовиків визначають відповідні центри: методологічний, аналітичний та технічного контролю. Ухвалення рішення одноосібно практично виключається.

«Ситуація, коли озброєні співробітники СБУ, а це насамперед офіцери з вищою освітою, ввалюють-

ся в офіс, і, як це часто буває, ще й помиляються поверхом, — неприпустима», — веде далі пан Гриб. На сьогодні привід для такого «візиту» знайти легше легкого. Коли підприємець відправляє платіжку своєму контрагенту, він не може відслідковувати весь подальший ланцюжок переказу грошей. Декому, як заводу «Роллтон», вдається домовитись і справу закрити.

«Це буде ідеальна ситуація для силової корупції: відкрити справу можна практично без фактів, посадити фігуранта можна в один день, заарештувати підприємство і передати в АРМА (Агентство з розшуку та менеджменту активів. — Ред.) — за кілька тижнів. А тепер ще й про це ніхто не дізнається», — вважає Олекса Шалайський.

Законопроект № 7033-д уже був винесений на розгляд, але в березні 2023 року, після значного суспільного розголосу, зник із порядку денного. Різно протестовано законопроект виступило понад 30 громадських організацій: Фондация DEJURE, Правозахисний центр для військово-службовців «Принцип», YouControl, ГО «Автомайдан», Рух ЧЕСНО, Центр економічної стратегії, Антикрупційний штаб, ГО Платформа Громадський контроль, ГО «Центр демократичних реформ і медіа», Опендатабот та інші. «Обмеження доступу до судових рішень відкине Україну на десятки років назад у демократичному поступі, до рівня росії та білорусі, й становитиме небезпеку для подальшої євроінтеграції», — йдеться у заяві. Попри критику правозахисників, парламент 23 травня ухвалив у першому читанні законопроект № 7033-д. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Волинська область

Коли на портреті усміхненого Руслана Вознюка, окрім нагород і військової атрибутики, бачиш його улюбленого собаку та власноруч викопаний ставок, біль утрати стає ще гострішим. Війна забирає від нас не просто людей, а цілий світ, який без них автоматично стає порожнім. На думку художниці Ніни Фесенко, подібних картин з початку війни в Україні вже створено немало. Але ідея нанести на полотно ще й елементи з біографії земляків-героїв була реалізована, без сумніву, вперше.

Аби коротку біографію воїнів передати мовою образотворчого мистецтва, співробітники музею зустрічалися з їхніми близькими. Кажуть, спочатку родини загиблих на контакт ішли неохоче, оскільки їм ще надто болять незагоєні рани. Але після появи перших портретів усі зрозуміли важливість започаткованого проєкту і навіть передали до музею особисті речі військових. У підсумку було створено не лише експозицію, а й науковий архів, який назавжди зберігатиме інформацію про черговий російський терор на теренах України.

На жаль, роботу пані Ніни ще не завершено, оскільки війна триває далі. Наразі в її колекції вже є 21 портрет. Фотографії ще чотирьох земляків-героїв доповнюють експозицію, але поки що не відображені на полотні. Найбільше художниця мріє про те, аби на цьому її робота й завершилася, оскільки кожну історію загиблих пропускає через власне серце. «Морально це дуже важко, — каже вона. — Коли ми зустрічалися з родинами, то не могли ті зустрічі завершити. Слухали годину, другу, а то й довше. У них сльози і у нас сльози. Кожен з хлоп-

■ ГЕРОЯМ — СЛАВА!

Пам'ять серця

Художниця Торчинського історико-краєзнавчого музею створює біографічні портрети, які «розповідають» про життя загиблих захисників



Пам'ять про героїв житиме вічно.
Фото Торчинського історико-краєзнавчого музею.

ців став мені рідним. Вони для мене всі живі. Коли приходжу на роботу, то вітаюся з ними, розмовляю, жартую».

На кожній картині є улюблена квітка військового, бригадні прапори та емблеми, бойові нагороди і меморіальні дошки, що були відкриті на їхню честь. Внизу — символічна мережка з дубового листа та каліни в чорно-червоному кольорі. Решта — символічні спомини про хлопців, які розкривають їхні уподобання та характер. Скажімо, на портреті Павла Синової зображено шахи і тенісну ракетку, бо він дуже захоплювався спортом. Наймолодший герой, Володя Рабчевський (йому назавжди лишилося трохи за двадцять), буквально горів військовою справою і багато вчився. Отож резонно бачити на портреті юного бійця лого-

типи навчальних закладів. Є тут і зворушливо-романтичні зображення. Образ Миколи Гайдая прикрашає копія татування з написом «Киць, я завжди поруч». Ці слова він часто повторював своїй коханій дружині, яка залишила їх собі у формі тату.

Загалом цю виставку створено так, аби її можна було легко продемонструвати в Будинках культури чи школах. «На ній будуть виховуватися наші діти, — каже директорка музею Алла Сахнюк. — Уже зараз до нас приїжджають учителі, адже тут скрупульозно зібрано всю інформацію про героїв. Є відомості про військові частини, де вони служили, і відзнаки, якими були нагороджені». Не виключено, що ця дослідницька робота в недалекому майбутньому буде видана ще й у паперовому форматі. ■

■ КОНТРОЛЬ

Право на захист

На Черкащині запрацювала друга в області автоматизована система відеофіксації Custody Records



Сучасна система контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності, яка запрацювала на Черкащині, відповідає європейським стандартам. Фото черкаської обласної поліції.

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині запрацювала сучасна система контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності, що відповідає європейським стандартам: проєкт Національної поліції Custody Records урочисто презентували у Звенигородському райвідділі поліції. Про це «Україні молодій» повідомили в черкаській обласній поліції.

За словами начальника поліції Черкаської області Олега Гудими, Custody Records щоденно доводить свою ефективність. «Це другий територіальний підрозділ на території нашої області, де почала працювати така система. Надалі ми плануємо впроваджувати її і в інших районах, що буде запорукою ефективної роботи поліції, а також співпраці з громадянами й забезпечення їхнього права на захист», — зазначає пан Олег.

Він каже, що для належної роботи цієї інформаційної системи у відділі поліції переоблаштовано внутрішній простір. Усі приміщення та коридори оснащені відеокамерами згідно з вимогами міжнародних стандартів з дотримання прав людини.

Також, уточнює Олег Гудима, під час презентації системи контролю було продемонстровано алгоритм її роботи та переваги, змодельовано різні ситуації, які можуть виникнути у підрозділі поліції, зокрема й при затриманні людини, яка підозрюється у скоєнні правопорушення.

Правоохоронці кажуть, що система Custody Records передбачає забезпечення та дотримання всіх прав затриманих осіб. Водночас вона дає безпеку і впевненість самому поліцейському в тому, що він уникне необґрунтованих звинувачень під час виконання своїх службових обов'язків. ■

■ РУКОТВОРНА КРАСА

Душа від споглядання завмирає

Ціле поле півоній квітне у селі Мельники неподалік Козацької вежі

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

Воно з'явилося у Холодному Яру на Чигиринщині (біля місцевого ставу) кілька років тому. Тоді ентузіасти посадили перші 200 кущів цієї неймовірно гарної весняної квітки. Нині на полі вже росте понад 2 тис. 500 кущів півоній — рожевих, червоних, білих і навіть жовтих. Їх українці передавали з усіх куточків України, є кущі навіть зі столичного ботанічного саду імені Гришка.

Те, що поле півоній нині радує туристів навесні та на початку літа, — заслуга тамтешніх любителів природи і рідного краю, зокрема й уродженця Мельників, голови громадської організації «Патріоти рідного краю» та засновника мистецького фестивалю «Крутий Заміс» Юрія Романчі, а ще — директора ТОВ «НВФ «Урожай» МХП Олександра Воскобойніка. За словами пана Олександра, почалося все саме тоді, коли закохався в історію та природу цього краю і не роздумуючи підтримав ідею Юрія Романчі створити поле півоній.

«Тепер подивитися на цвітіння квітів приїжджають люди з усієї України. Переконаний, що після Перемоги тут стоять черги іноземних туристів. Я вже називаю цю локацію «Квіти Перемоги». І дякую всім, хто продовжує



Поле півоній у Мельниках на Черкащині.
Фото з ФБ.

щорічно, навіть під час війни, висаджувати та доглядати квіти», — говорить Олександр Воскобойнік. Він каже, що традиційно 4 серпня, в неділю, на День Марії Магдалини, на полі півоній будуть висаджувати нові кущі.

«Привозьте саджанці, будемо висаджувати разом. А серед усіх, хто привезе саджанці, — проведемо лотерею з призами. Зробімо так, щоб це поле квітло так далеко, наскільки бачить око!» — закликає пан Олександр. ■



Дивись на картину — і відчуваєш аромат півоній.
Чудова робота львівської художниці Тетяни ПОЗДНЯКОВОЇ.

■ ОГОЛОШЕННЯ

08.06.2024 року в селі Кулибаба, Київська обл., Васильківський р-н відбудуться загальні збори ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «САДІВНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО «КІНО»

- Порядок дня
1. Звіт голови правління. Звіт бухгалтера.
 2. Виключення з членів товариства садоводів, у яких є заборгованість шість і більше місяців по обов'язкових платежах.
 3. Підтвердження повноважень голови правління і членів правління.
 4. Різне.

Голова Правління

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

Зеленський чи Єрмак — хто керує Україною?

Які геополітичні сигнали подає Захід через статтю у «Вашингтон пост»?

Доки на фронті тривають запеклі бої, а влада в тилу перманентно крутить свій різноплановий треш, Захід оприлюднює, що знає, хто командує подачею в президентський палац теплої води та ароматної піни для заспокійливої та дезорієнтуючої ванни Володимира Зеленського.

Уперше за більш ніж два роки повномасштабного вторгнення закордонна журналістика робить серйозний критичний розбір українського політичного персонажа, котрий має найбільший вплив на президента Зеленського.

Американська газета The Washington Post написала про шкоду тотального впливу глави офісу президента України Андрія Єрмака на дії президента Володимира Зеленського.

Головний помічник Зеленського використовує владу, дратує критиків — і не вибачається за це, пише The Washington Post про Андрія Єрмака.

Звісно, у виданні такого масштабу й рівня подібні статті просто так не з'являються.

Констатація, що Єрмак не схильний вибачатись, — це, вочевидь, тонкий натяк WP на невдалу співпрацю очільника ОП з кимось із міжнародних партнерів.

Цілком очевидно, що цією статтею Україні подають чіткі геополітичні сигнали.

Сполучені посудини

Тож що ще демонструють як невдалу кадрову політику президента Зеленського в аналізі натури Єрмака американські акули пера?

Газета The Washington Post зазначає, що саме давня дружба з Володимиром Зеленським привела Андрія Єрмака до влади, навіть попри повну відсутність у нього досвіду роботи в державних структурах.

Тут американські колеги дещо помилились. У політику майбутній сирій кардинал Зе-влади потрапив у нульових. Протягом V, VI та VII скликань ВР він працював помічником депутата від «Партії регіонів» Ельбруса Тедеева, а також за сумісництвом був достатньо відомим в Україні кримінальним авторитетом.

Нагадаємо, під час Революції гідності Тедеев організував групи тітушок для побиття активістів, особисто спостерігаючи за організованим безчинством на вулиці Лютеранській.

І, як заявляв Андрій Єрмак, його з Тедеевим, окрім співпраці, поєднує й дружба.

«Керівник офісу президента, як формально звучить посада Єрмака, завжди мав величезний вплив в Україні. Умови воєнного часу зосередили в адміністрації (офісі. — Ред.) президента надзвичайні повноваження, що зробило Єрмака, можливо, наймогутнішим керівником апарату в історії країни, вплив якого практично не відрізнити від впливу його ж боса», — йдеться у матеріалі.

Погодьтеся, не просто так WP розставляє саме такі акценти. У виданні зауважують, що Єрмак і Зеленський так рідко з'являються один без одного на публічних заходах чи в закордонних поїздках, що «дехто себе запитує, хто з них командує і чи є вони взагалі окремими людьми».

З чого народжуються рішення?

«Близькість Єрмака до президента та очевидний вплив на останнього спричинили шквал звинувачень: він недемократично консолідував владу в апараті президента, практично одноосібно керує призначеннями та звільненнями посадовців, обмежує доступ до Зеленського та прагне особисто контролювати майже кожне важливе рішення у воєнний час», — пише видання.

Цікаво, що українцям так ніхто й не сказав, на підставі чого глава офісу президента контролює «кожне важливе рішення у воєнний час».

Заради справедливості зазначимо, що в Україні всі керівники апарату всіх президентів намагалися обмежити доступ до першої особи країни. Однак чинний головний «канцлер» президента їх перевершив, він навіть звільняє тих, хто дозволяв собі без погодження з ним заходити до Зеленського.

Як-от нещодавно парламент, виконуючи волю Банкової, не оприлюднивши жодних претензій, відправив у відставку віцепрем'єр-міністра з відновлення, мініс-



■ Ми такі близькі, що слів не треба.

тра розвитку громад, територій та інфраструктури України Олександра Кубракова.

Також саме Андрію Єрмаку закидають чистки найближчого президентського оточення від усіх колишніх друзів Зеленського.

Ці звільнення, хоч би як цинічно це звучало, цікаві ще й з точки зору аналізу мотивів, якими керуються ті, хто ухвалює державні рішення у розпал війни.

«Низка цих звинувачень є беззаперечною. Довіра до Зеленського падає значною мірою через те, що на ньому відображаються дії Єрмака», — зазначає автор статті.

Вінтерв'ю з більш ніж десятком ниніш-

зв'язки глави ОП. Його батько обіймав високу посаду в радянському посольстві в Кабулі (Афганістан), а це дозволяє припускати, що його сім'я підтримує зв'язки з рф та її службами безпеки».

Справді, дипломатична служба в радянські часи автоматично означала тісні зв'язки зі спецслужбами.

Єрмак заявляє, що не переймається своїм політичним майбутнім, але це заперечує співрозмовник The Washington Post.

Від себе додамо чіткіше: це неправда. Політичне майбутнє Єрмаку просто необхідне. Бо втрата влади як для нього, так і для Зеленського може спровокувати відкриття кримінальних проваджень щодо чималої кількості ухвалених неоднознач-

Уперше за більш ніж два роки повномасштабного вторгнення закордонна журналістика — американська газета The Washington Post — робить серйозний критичний розбір шкоди тотального впливу глави офісу президента України Андрія Єрмака на дії президента Володимира Зеленського.

ніх і колишніх українських чиновників і законодавців, іноземних дипломатів та інших осіб, які знають Єрмака або працюють з ним, навіть його прихильники визнали, що він має надзвичайно широкі повноваження в управлінні державою і зовнішніх комунікаціях. Дехто каже, що він контролює і те, кому з чиновників дозволено виїжджати за кордон і коли.

А кілька чиновників, побоюючись наслідків, узагалі відмовилися говорити про Єрмака з іноземними журналістами.

Американське видання стверджує, що останнім часом Єрмак відсунув на другий план навіть МЗС України, втручався у військові рішення і виступав посередником у ключових угодах з партнерами, зокрема зі США. Однак саме це, за міжнародними стандартами, повинен виконувати президент.

Тож як українські, так і західні посадовці кажуть, що підозріла зацікавленість Єрмака перетягувати на себе президентські повноваження підірвав авторитет Зеленського й викликає сумніви щодо його серйозної відповідальності перед державою. Нагадаємо, понад 73% виборців саме на Володимира Зеленського поклали цю відповідальність.

Здається, ще зовсім недавно Єрмак вважався тінню Зеленського, а тепер його розглядають як частину правлячої дуополі.

Опоненти Андрія Єрмака описують його як забіякуватого і владного. Дехто звинувачує його в тому, що він є російським агентом. Єрмак категорично це заперечує.

«Підживлюють критику й сімейні

них рішень. Тому вони чіплятимуться за владу будь-якими способами.

Позбутись Єрмака = позбутись Зеленського?

Тож чим сьогодні є бренд «президент Володимир Зеленський»? Він схожий на акціонерне товариство, в якому і структура акціонерів, і обсяг їхніх відсотків акцій не є сталими, а змінюються залежно від ситуації.

Наразі головним акціонером, звісно, є сам Зеленський. В історії власників чималі частки значаться і брати Шефіри, й олігарх Коломойський, і умовно промосковська група на чолі з Єрмаком; десь на дальньому плані там виднілись Фірташ, Львовичкін і Пінчук.

Нагадаємо, першим прем'єр-міністром при президентові Зеленському стала креатура Пінчука — Олексій Гончарук. Він, як стверджують злі язички, прийшов для того, аби організувати процес розпродажу української землі та надр.

У президента немає оточення, є лише одна людина, яка впливає на рішення президента, робить один з висновків газета WP.

«Поки Зеленський перебуває при владі, схоже, там буде і Єрмак», — резюмує видання. І це не натяк, а схоже на пряму інструкцію до дії: якщо ви хочете позбутися у владі Єрмака, то треба позбутися Зеленського.

Зауважимо, ця стаття вийшла одразу після приїзду в Україну держсекретаря США Ентоні Блінкена. У ході візиту серед іншого він говорив і про можливі вибо-

ри президента.

Усе, що написано в американському виданні, для нас давно очевидно. Але чому ця стаття вийшла саме зараз? Один із варіантів відповіді — ймовірно, ведуться закулісні торги, в яких владу Зеленського—Єрмака схиляють до певних рішень і змушують бути поступливішими. Адже, як зазначив політичний експерт Назар Мухачов, «триває розпродаж України, її землі та надр».

Наша земля коштує дуже дорого, можливо, сотні трильйонів доларів, і на цих продажних акціях чимало хто хочуть отримати комісійні. Можливо, наші «пацани» почали грати свою гру?

Не виняток, що цей меседж може бути початком великої інформаційної кампанії.

І наразі Єрмак та Зеленський мають або робити те, що від них очікують, або ж натомість наступні критичні статті виходитимуть в інших світових медіа.

Цікаво, що це в американському виданні вийшло за кілька днів до завершення офіційного терміну президентства Володимира Зеленського.

Зазначимо, тлумачення Конституційного Суду щодо легітимності перебування Зеленського на посаді після 20 травня немає. Тим часом чимала кількість політично активних, патріотичних українців внутрішньо не може погодитись із вічним президентством Зеленського: доки триватиме воєнний стан — доти вибори неможливі.

Єрмака — в урядове крісло?

Водночас нещодавній візит Блінкена, а перед тим Сороса молодшого, котрий уже вдруге зустрічався з Єрмаком, можуть бути й сигналами певних цікавих перепризначень на ключові посади. Як-от заміни прем'єр-міністра України на когось із персонажів, хто перебуває на орбіті глобалістів.

Не виняток, що ним може стати і Андрій Єрмак.

Здавалося, апогей політжиття Єрмака за Божим промислом збігся з головуванням в офісі президента, але немає меж досконалої.

Однак для чого це Андрію Єрмаку? Уряд і так під ним.

І внутрішня, і зовнішня політика з березня 2020-го формується на Банковій безпосередньо главою ОП.

Але, по-перше, це може бути пов'язано з відповідальністю і контролем за кредитами, котрі надходять з США та Європи.

А по-друге, якщо прем'єрство Єрмака стане реальністю, то це буде першим кроком наших партнерів з розділення сіамсько-оманських близнюків Зеленського та Єрмака.

Насправді ж поява згаданої статті у WP — це добре для України. Адже, на жаль, нас ведуть за негативними сценаріями. Ми не маємо твердої суб'єктності. Нас зробили заручниками політичної боротьби. Наприклад, як в Америці, — між республіканцями й демократами.

Водночас важливо розуміти, хто подає ці дуже чіткі сигнали Єрмаку. До нашої ситуації підходить мудре африканське прислів'я: якщо крокодил з'їв твого ворога, це не означає, що крокодил — твій друг.

Чужі сценарії, навіть якщо в них каратимуть наших ворогів (певним чином, можливо, й нашими руками), необов'язково лише за визначенням є корисними й для нас.

Для нас важливо зберегти українську державність, повернути наше національне багатство у власність усього українського народу. І щоб наші земля, надра та інші природні щедри використувались в інтересах усіх українців, а не групи корпорацій та олігархів. Тим більше закордонних. ■

Антон ОГЕЙ

Ранок у лісах на Київщині починався так само, як і завжди. Травневе сонечко неспішно визирнуло з-за обрїю і почало пригрівати зелену травичку. Всюди, скільки сягало око, кипіло звичайне буденне життя: пташки співали, перелітаючи з гілки на гілку, комахи дзижчали, а вітер неспішно шелестів запашистим квітчастим покривом. Ідилія.

Аж раптом із найближчої просіки вибігло декілька людей у камуфляжі. З автоматами в руках, в касках і бронежилетах, вони, нервово озирнувшись по сторонах, швидко перебігли звивисту дорогу і залягли за найближчими кущами. Вмить усе стихло. Всі спостерігали за тим, що ж відбувається. Прошло трохи часу, місцеві жителі навіть трохи звикли до своїх «камуфляжних» сусідами, які продовжували сидіти в кущах, перешіптуючись. Несподівано повітря пронизав новий звук — звук мотора. Наближався невідомий транспорт. Один із чоловіків, вочевидь головний, зробив різкий жест рукою. Інші вмить замовкли.

І ось із найближчого ярка, важко пошпихуючи й перевалюючись з одного боку на інший, з'явився автомобіль. Він неспішно об'їжджав ями та вибоїни, повільно просуваючись вперед. А одразу за ним, насторожено перешіптуючись, просувалося кілька десятків суб'єктів. Усі також у камуфляжі й з автоматами. Ті, що сиділи в кущах, насторожено спостерігали за цією невеличкою колоною. Коли до автомобіля залишалося не більше 20 метрів, один із людей у кущах щосили метнув якийсь предмет. Той упав просто перед автомобілем і вибухнув. Хоча це було схоже більше на гучний плескіт у долоні — ефект це мало грандіозний.

Хтось із колони на весь голос прокричав: «Засідка!» — і люди миттєво попадали на землю, відкочуючись у найближчу траву. Машина стрімко почала здавати назад. Дорогу майже повністю затягнуло густим білим димом. Минуло кілька хвилин, як раптом один із тих, хто кидав гранату, прокричав: «Хлопці! Пожежа!» — і, наплювавши на будь-які правила тактичного пересування, рвонув просто через кущі до того місця, куди й прилетіла ця річ, що наразі так сильно диміла. За ним одразу почали вскакувати з трави інші «камуфляжні» люди, в тому числі ті, в яких ця граната летіла. Не звертаючи жодної уваги на супротивника, бігли вперед, на ходу дістаючи з трави інші «камуфляжні» предмети. Тільки тепер можна було побачити, що шоломи й бронежилети є далеко не в усіх, що деякі мають за спинами не військові, а звичайні туристичні рюкзаки. На ногах же замість військових «Талнів» — звичайні туристичні кеди. Причому доволі поношені.

І найголовніше — автомати. Всі вони були зроблені не з заліза, а з дерева. Тим часом люди збилися до купи, притоптуючи полум'я і щедро поливаючи його водою. За кілька хвилин пожежу успішно загасили. Всі мовчки стояли, розглядаючи велику чорну пляму посеред дороги, якої тут не було буквально 10 хвилин тому, й лише один чоловік, найкраще екіпірований з усіх, зі злітної сплюнув і стиха промовив, звертаючись до товариша: «Казав я тобі, друже, не бери ти ці китайські димовухи, а ти все — «дивись яка знижка, дивись яка знижка».

Саме так почався мій військовий вишкіл, що його проводила військово-патріотична організація «Студентський курінь». Усі очі мали змогу набутися хоч і примітивних, але все ж навичок ведення бою, а також евакуації поранених тощо. Я був серед тих, хто вирішив проміняти безтурботний сон у суботу на свіже ранкове повітря і величезних кусочків комарів, які налітали цілими зграями.

Набралося нас зо два десятки

плюс кілька інструкторів. Отримавши амуніцію — старий камуфляж типу «дубок» і дерев'яні макети автоматів, ми переодяглися і швидко вишикувалися. Оскільки вишкіл проходив за межами Києва, то місця навколо було справді вдосталь, а свіже повітря і запахи квітучої рослинності приємно розслабляли. Але всю млявість і спокій умить зняли енергійні інструктори.

«Упор лежачи прийняти!» — пронеслася рядами команда. І ось я вже відтискаюся від м'якої української землі. Далі йшли присідання, «планка», інші фізичні вправи — всього в достатній кількості. Буду відвертим, важкувато було отак займатися ні сіло ні впало, коли декілька місяців поспіль єдиним моїм видом спорту було поїдання фастфуду. Проте відставати від інших не хотілося.

Після розминки нас проінструктували про завдання на сьогодні, трішки прогнали по тактиці. Показали, як правильно приймати стійку для стрільби. Після чого ми вирушили на безпосередню точку проведення тренінгу, розташовану далі на кілька кілометрів. Однак ніхто нам не збирався робити такий подарунок, як спокійна 30-хвилинна прогулянка лісом, тож по дорозі ми то переходили на біг, то вчилися правильно перетинати перехрестя, а одного разу навіть потрапили у «засідку» від інструкторів. Вони кинули на дорогу димову гранату. Почувся гучний ляскіт, крики інструкторів, повалив густий білий дим.

Ми одразу розпорозилися, попадавши в височезну зелену траву, з якої негайно здійнявся цілий рій комарів. Останніх треба згадати окремим словом. Вочевидь колись на цій місцевості було болото. Повсюди виднівся засохлий очерет. Відповідно і комарі жили тут як у Бога за пазухою. З часом болото зникло, а от комарі — ні. Здоровезні, з ніготь розміром, нахабні, вони були повсюди. Спрей від комарів допомагав лише на дуже незначний термін, у зв'язку з цим постійно було чути зойкіт та ляскання руками по різних частинах тіла.

Але на той момент набридливі комахи — це було пів біди. Димовуха, яка впала на суху траву, успішно її підпалила, внаслідок чого за кілька секунд утворилася пожежа площею метр на метр. Довелося спішно згорнути кругову оборону і гасити полум'я. Хто чим: хто водою, хто ногами, а хто й дерев'яним автоматом. Один хлопець так гатив своїм макетом по вогняному противнику, що в автомата аж відламався приклад. Після цього в «засідки» ми більше не потрапляли.

Звернувши з дороги вглиб лісу, ми незабаром опинилися поблизу якогось недобудованого ангара. Судячи зі стін, порослих плющем, цей «бункер», як його називали, був ще одним наслідком буремних дев'яностих і при-

СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕПОРТАЖ

Одного разу на вишколі

Як евакуювали «поранених» і гасили траву на Київщині під час військових тренувань для молоді



Завантаження «пораненого» в евакуаційний транспорт



Автор статті під час вишколу.



Пересування по місцевості.



Відпрацювання тактичних навичок.
Фото Антона ОГЕЯ.

таманної їм безконтрольної розбудови. Приміщенню явно було кілька десятків років. Саме там і розташувався наш «штаб». Ми залишили речі, перепочили, знову вислухали поточне завдання, після чого розділилися на дві групи.

Наразі в нас була теоретична частина вишколу. Зручно вмотивувшись на траві неподалік бункера, ми почали слухати нашого інструктора, друга Патріка, який розповідав нам ази тактичної медицини. Це було і цікаво, і дуже потрібно, тож час летів дуже швидко. Десь за годину-півтори теорія закінчилася. Почалася практика.

Ми знову об'єдналися в одну групу і нам оголосили, що наразі наше завдання — відпрацювати евакуацію пораненого. Все б нічого, але ж це була симуляція реального бою. Ніколи не забуду обличчя туристів, які проходили повз нас. Уявіть свою реакцію, коли ви повертаєтесь із сім'єю з прогулянки чи пікніка, насолоджуючись ароматом лісу, і раптом повз вас на всіх парах пробігають два десятки молодих

людей 18-20 років, одягнених у військову форму з дерев'яними автоматами. До того ж несуть на ношах ще двох людей, які нестерпно кричать, що аж кров у жилах стигне: «Я поранений! Нога! Втрачаю свідомість!». Галасують й інші, «здорові» учасники групи: «Прикриваю!», «Бачу рух на 12», «Негайно турнікет!», «Хто прикриває тил?» Інструктори також підливають олії в вогонь, періодично викрикуючи: «Повітря! На землю!». А всі одразу виконували ці команди, бебезжаючи обличчям униз.

Через пів години ми врешті-решт дісталися до автомобіля і завантажити обох «поранених». Після чого «евакуаційний транспорт» від'їхав, а нам треба було самотужки повертатися до точки збору.

Йшли і майже волочили ноги. На той момент вишкіл уже тривав близько шести годин, а фізичні активності відібрали немало сил, які за короткий відпочинок поповнити було неможливо.

Нарешті, втомлені, брудні й покусані комарами, ми вийшли на точку збору, де нас уже очіку-

вали інструктори з усміхненими «пораненими». Далі було шиккування, розбір польотів і безпосередньо помилок кожного з групи, фото на пам'ять і наприкінці — переодягання. Вишкіл закінчено.

Додому я повернувся пізно ввечері, вижати як лимон, брудний і голодний. Проте повернувся щасливим. Я отримав надзвичайно важливі знання, хай вони й базові, провів день на свіжому повітрі в приємній компанії однодумців. Послухав багато цікавих історій і насолодився пречудовими краєвидами. Хай я і прекрасно розумів, що завтра не зможу піднятися з ліжка через крепатуру, я все одно був надзвичайно задоволений.

Телефон тихо тельнював. Перебуваючи на межі сну, я взяв його і, ввімкнувши, прочитав повідомлення. «Друзі, радо повідомляємо вас, що наступної суботи відбудеться ще один вишкіл. На цей раз ми навчимося штурмувати окопи. Запрошуємо всіх охочих». «Треба буде обов'язково сходити. Обов'язково», — подумав я і в ту ж мить заснув. ■

Тарас ПРОЦЕВ'ЯТ
народний депутат України 2-го скликання,
кандидат історичних наук

Два роки. Приблизно стільки часу мало пройти, щоб тема направлення в Україну підрозділів збройних сил країн Заходу стала предметом серйозного обговорення. Починається прозріння, що росія не повинна виграти цю війну. Якщо росія виграє — довіра до Європи впаде до нуля.

Згідно з оцінкою дослідницької служби нижньої палати Бундестагу, розгортання сухопутних військ країни НАТО в Україні не зробить автоматично всі інші держави Альянсу сторонами війни. Про це повідомляє DPA. «Військове залучення французьких сухопутних військ на боці України ґрунтувалося б на колективному праві на самооборону, згідно зі статтею 51 Статуту ООН, і було б допустимим відповідно до міжнародного права», — стверджують експерти.

Однак німецькі фахівці переконані: якщо РФ атакуватиме цілі у Франції, це підпадатиме під дію статті 5 Договору Альянсу.

Перевтілення Макрона

З лютого точиться напружена дискусія через заяву президента Франції Еммануеля Макрона про можливість введення західних військ в Україну. Про це він заявив в інтерв'ю The Economist.

«Ми, безсумнівно, були занадто нерішучими, визначаючи межі наших дій перед тим, хто вже не має жодних меж і хто є агресором», — стверджував Макрон, додавши, що Захід повинен допомагати та надавати Україні засоби для опору.

«У мене є чітка стратегічна мета: росія не може перемогти в Україні. Якщо росія переможе в Україні, в Європі не буде безпеки. Як можна робити вигляд, що росія на цьому зупиниться? Якою буде безпека для інших сусідніх країн — Молдови, Румунії, Польщі, Литви та інших?.. Так, ми не повинні нічого виключати, тому що наша мета полягає в тому, щоб росія ніколи не змогла перемогти в Україні», — наголосив президент Франції.

Ми не обговорюватимемо дотичні політичні причини помітної активізації Макрона на українському «фронті»: намагання зайняти вакантну позицію неформального лідера Європейського Союзу, реалізація своєї ідеї щодо стратегічної автономії Європи, проблеми виборів до Європарламенту тощо.

Переломним моментом для Макрона, інсайдували його радники, стали причини екзистенційного, ціннісного характеру. Його вразив візит до Швеції, де він на власні очі побачив, що скандинавські політики неймовірно занепокоєні можливістю агресії РФ. Додалися розчарування в телефонній дипломатії, кібератаки хакерів і викриття у Франції мережі московитської дезінформації, погрози щодо французьких літаків у районі Чорного моря та провокації флоту РФ, російські плани з дестабілізації Молдови. Це зумовило перетворення президента Франції, за висловом французької Le Monde, з «голуба в яструба».

Цілі та завдання військ Франції в захисті України

Макрон також висловив переконання, що неможливість перемоги РФ є основною умовою європейської безпеки, і якщо росія вирішить піти далі — усі країни в будь-якому випадку повинні будуть «ставити собі це запитання».

Він підтвердив, що багато країн розуміють підхід Франції, згодні з її позицією та вважають її правильною, додавши, що Франція вже послала військовиків у Сахелі (Африка) для боротьби з тероризмом на прохання суверенних держав.

Можливість відправки військових не стали відкидати прем'єр Естонії Кая Каллас, міністр оборони Литви Арвідас Анушаускас, який уточнив, що йдеться тільки про навчальні місії. Начальник генштабу армії Нідерландів генерал Онно Ейхельсгейм заявив, що «слід залишити всі варіанти відкритими».

Макрон також наголосив, що рішення про введення військ в Україну може бути ухвалено:

КОЛІЗІЇ

Привид Оману бродить Україною...

Чому в Зе бояться натовських військ?



У Франції пояснили, для чого відправляють свої війська в Україну.
Фото з сайту focus.ua.

1. У разі, якщо росіяни прорвуть лінію фронту.

2. За наявності відповідного запиту від України.

При цьому він зазначив, що українська сторона поки що не зверталася з таким проханням.

29 лютого прем'єр-міністр Франції Габріель Атталь чітко роз'яснив, що французькі війська можуть брати участь у війні на боці України:

1. Для захисту певних кордонів.

2. Для проведення військових навчань на території України.

3. Для забезпечення наземної протиповітряної оборони.

Прем'єр поки що виключив участь воєнків Франції в боях «безпосередньо на лінії фронту».

Однак 20 березня голова українського МЗС Дмитро Кулеба в інтерв'ю італійській газеті La Stampa потрагував, що заява Макрона про відправлення західних військ в Україну мала на увазі навчання українських військових. Кулеба звужив перелік причин та завдань відправки військ, вказаних президентом та прем'єр-міністром Франції. Чому? Запитання риторичне.

А що ж Генсек НАТО?

Інсайди агентства AFP стверджують, що європейські країни НАТО тижнями вивчали можливість відправити війська Альянсу в Україну.

Після зустрічі з прем'єр-міністеркою Італії Джорджею Мелоні Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг в інтерв'ю італійському інформгентству на запитання про можливість відправлення військ Альянсу в Україну відповів, що нібито Північноатлантичний блок не має наміру відправляти свої війська. Але вказав причину: «НАТО не має наміру розгорнути сили в Україні. Коли я відвідав Україну минулого тижня, українці не просили військ НАТО».

А якби українці попросили, то НАТО надало б війська?

Чому бояться військ країн НАТО як чорт ладану?

Наприкінці лютого цього року Зеленський заявив в ефірі BFMTV, що Україна не потребує залучення іноземних

військових, що військові Франції «не помиратимуть в Україні», і доки Україна тримається, армія Франції перебуватиме на території своєї держави і їй навряд чи доведеться ризикувати життям для захисту країн НАТО. Він наголосив, що наша держава була б зацікавлена у присутності іноземних інструкторів і технічного персоналу.

У березні французьким журналістам Зеленський дещо відкоригував позицію: з Франції можуть приїхати інструктори, тренери — «й це абсолютно нормально». Також міг би прибути технічний персонал. А вже коли західна техніка в Україні ламається, то на ремонт її відправляють на Захід, а «це знову довгий процес».

«Тому я (в словах Макрона. — Авт.) нічого страшного не побачив. А щодо його слів, що нічого не можна виключати, це, думаю, пов'язано з путіним. Бо поки стоїть Україна, армія Франції буде на території Франції», — пояснив Зеленський.

У свою чергу, 20 березня міністр закордонних справ Кулеба зауважив, що Україна потребує боєприпасів та зброї, проте ніколи не просила Францію відправити війська для боротьби проти росії.

«Ми ніколи не просили людей та збройні сили, ми пишаємося нашими солдатами», — наголосив глава МЗС України.

У нас резонне запитання до Зеленського, його радників-порадників з ОП, до Кулеби: а чому не просили? У нас усе відмінно на фронті? Досягнуто паритету з ворогом в озброєнні та живій силі? Все відмінно з мобілізацією економіки, мобілізацією підприємств, владних структур, громадян? У нас достатньо аж злишком військової техніки та боєприпасів, засобів ППО, РЕБ, авіації, дронів? А вже французькі та інші іноземні війська прибудуть не голими, а зі своєю технікою, боєприпасами, ракетами. Їх прикриватиме власна ППО, а можливо, й авіація.

Нагадаємо ще раз президентові та міністрові, що 29 лютого прем'єр-міністр Франції Габріель Атталь сказав, що французькі війська можуть брати участь у війні на боці України не лише в навчаннях, а й для захисту певних кор-

донів та в наземній протиповітряній обороні. Участь військ Франції та інших країн НАТО була б дуже важливою для України, бо:

1. ППО французів могла б закрити небо над територією від Одеси до Києва, від Дніпра до Львова, які потерпають від ракетно-дронових ударів. Вивільнені підрозділи ППО могли б бути перекинуті під Харків, Запоріжжя та інші прифронтові міста, збивати ракети та бомбардувальники, з яких атакують КАБами.

2. Французькі та підрозділи інших країн значно посилили б безпеку українсько-білоруського кордону, в Одеській та, можливо, Миколаївській областях — морського кордону, а також молдовського з самопроголошеним Придністров'ям. Було б вивільнено певну частину українських воїнів, які укріпили б лінію фронту, і з приходом західної техніки і боєприпасів це створило б умови для контрнаступальних дій.

3. Зрозуміло, що облаштування навчальних таборів та ремонтно-технічних баз західної техніки на нашій території значно скоротить логістику переміщення техніки та особового складу. Такі значні скупчення військовиків мусять бути прикриті французькою ППО й авіацією. Але іноземні війська країн НАТО зайдуть в Україну ще й зі своєю розвідкою, контррозвідкою і лікарями, які легко діагностують системну клеptomанію влади, розсекретять корупційні оборудки та схеми.

То чому не просили? Що це: некомпетентність чи диверсія? Від відповіді на це запитання залежать життя українських воїнів, наш з вами життя, загалом збереження України.

Влада в галузі оборони провалила все і більше

Зі світовим злом, яке вкорінилося в сусідній недокраїні, все зрозуміло. З нашими що робити?

Через два з хвостом роки Верховний головнокомандувач та більшість від «слуг» у парламенті, керованих «ефективними менеджерами», провалили найголовніші напрями, які повинні були забезпечити ефективне функціонування війська та перемогу над агресором Сил оборони:

■ ГАРЯЧА ТЕМА

Надзавдання — здолати монстра

Як нюрнберзький міф про перемогу тотального добра над тотальним злом приспав пильність до росії, яка у результаті прийшла з війною в Україну



Обговорення «Виклики європейської політики пам'яті про Другу світову в контексті російсько-української війни».
Фото автора.

Андрій ХОДЬКОВ

Після перемоги над нацизмом у Другій світовій війні цивілізований світ розробив концепцію пам'яті під гаслом «Ніколи знову», що мала на меті нагадати людству про криваві наслідки війни та не допустити нових зародків фашистських ідеологій. Але росія щороку повторювала: «Можем павтаріть!» — і розпочала у 2014 році тимчасову окупацію Криму й частин Донецької та Луганської областей України. А з 24 лютого 2022 року не припиняє летіти на всю територію нашої незалежної держави смертоносна російська зброя. Світ стоїть на порозі нової великої війни, найбільшої з часів Другої світової. А де-факто з різним ступенем залученості вже перебуває в ній понад 800 діб.

Українські історики поділилися в Києві власним баченням метаморфоз світової та державної політики пам'яті під час проведення «круглого столу» під назвою «Виклики європейської політики пам'яті про Другу світову в контексті російсько-української війни».

Історик, етнолог Віталій Нахманович називає кілька причин провалу концепції «Ніколи знову». Він каже: «Однією з причин була принципова розбіжність між процесами осмислення на Заході та в радянському союзі. На Заході концепція «Ніколи знову» була плодом ідеологічного переосмислення, що враховувало події, які призвели до світових війн, та міжвоєнний період. У радянському союзі «Ніколи знову» трималося на персональному досвіді. Тобто одна сторона свідомо переживала ситуацію і мінjala свою поведінку під новими ідеями, в той час як інша сторона просто дистанціювалась від повернення поганих часів».

Далі Віталій Нахманович наголошує: «Друга світова війна створила нюрнберзький міф про перемогу тотального добра над тотальним злом. Нюрнберзький процес позиціонувався як процес справедливості. Ті, хто судив, представляли сторону добра і справедливості, а ті, кого судили, — зла і несправедливості. Проблема полягала в тому, що серед тих, хто су-

див, був режим, який нічим не був кращим за режим, який судили. Але оскільки ситуативно він опинився на боці переможців, то і він набув статусу добра і справедливості. Фактично, в такий спосіб було не просто виправдано сталінський режим, а на майбутнє всі радянські й пострадянські режими отримали індульгенцію, бо вони асоціювалися з боком добра в найвеличнішій події історії».

За роки Незалежності українська концепція пам'яті Другої світової війни змінила три вектори розвитку. Починаючи з 1991 року українське суспільство використовувало радянську концепцію з прапором Перемоги та імперськими гаслами «Можем павтаріть». Небезпека цієї концепції полягала в її мілітаризації. Весь час росіяни намагалися перетворити День Перемоги у Другій світовій війні зі зміщеною датою на ідеологічну зброю, що мала об'єднати пострадянські країни, створити новий радянський союз.

На зміну радянській системі пам'яті згодом прийшла ліберальна європейська концепція «Ніколи знову», що в контексті російсько-української війни трансформувалась у гасло «Пам'ятаємо, перемагаємо». Перехід між моделями пам'яті демонструють соціологічні опитування. У 2012 році 9 травня як День Перемоги сприймали 74% опитаних респондентів. У 2022 році — 15%. Тим часом як День пам'яті жертв війни 9 травня у 2012 році сприймали лише 18% опитаних. У 2022 році цей показник зріс до 80%.

Виникнення червоного маку як символу пам'яті жертв війни пов'язують із творчістю канадського військового лікаря Джона Маккрея та представниці Християнської асоціації молодих жінок Мойни Майкл. Під враженням від подій на полях бою в Бельгії у 1915 році Маккрей написав вірш «На полях Фландрії», який починався словами: «На полях Фландрії розцвітають маки, між хрестами, ряд за рядом». У 1918 році Мойна Майкл написала вірш «Ми збережемо віру», в якому обіцяла носити червоний мак у пам'ять про загиблих. У листопаді

того ж року Мойна популяризувала символ пам'яті, причепивши червоний шовковий мак на пальто.

В українській традиції квітка маку згадується ще за часів козаччини в піснях: «...Обступили Морозенка турецької війська. По тім боці запорожці покопали шанці; Ой впіймали Морозенка у неділю вранці. Ой недаром ранесенько той мак розгускався. Ой уже наш Морозенко в неволі попався...».

У прозі Михайла Стельмаха легенда про червоний мак символізує козака, що героїчно загинув, боронячи Україну: «У долини мак цвіте», «Ординці воїна скришили, на землю впало тіло біле і, наче зерно, проросло, а влітку маком зацвіло...».

У сучасній українській традиції квітка маку відіграла вирішальну роль у подоланні імперської символіки — георгіївських стрічок та червоного знамена. 2014 року відбулася «макова революція», що раз і назавжди відкинула радянську символіку.

«Як ми знаємо, мак має снодійні властивості. Сон — це смерть, смерть — це забуття, а ми перетворили цю квітку забуття на квітку пам'яті», — зазначає історик Олександр Зінченко.

Століття бездержавного існування дають Україні знати, нашу історію довгий час трактували в контексті росії — як «братній народ». Відрив від російського нарративу та формування власного сьогодні є питанням екзистенційним для нашого подальшого існування як незалежної держави.

На думку історика та гендиректора Національного музею історії України у Другій світовій війні Юрія Савчука, побудова українського нарративу вимагає залучення широкого соціального прошарку населення до інтеграції в культурний контекст. Історичні та сучасні події, зокрема дві світові війни, формують контекст для нашого нарративу. Сьогоднішня війна підкреслює боротьбу не лише за ресурси, а й за право національного існування. Таким чином, ми прагнемо активно формувати український нарратив як важливу частину нашої історії та майбутнього. ■

1. Домобілізаційну підготовку на місцях не розпочато. Військовозобов'язані повинні не лише набувати та вдосконалювати військовий фах і навички, а й проходити ідеологічне та морально-психологічне навчання щодо захисту своєї сім'ї, свого краю, держави Україна. Адже ще в 2005 році в рф було ухвалено остаточне рішення про підкорення України. Планувалося прогнати все чоловіче населення через фільтраційні табори на території московщини, з яких мало хто повернувся б живим і здоровим. Бо кремлівська кліка врахувала досвід минулого століття: де залишиться хоча б паратрійка українців — буде «партизанка». Апробація фільтрації проходить на всіх окупованих територіях, а в наші дні — й на Харківщині.

2. Перебуваючи нещодавно в Києві, держсекретар США Блінкен заявив, що найбільшими проблемами України є мобілізація та корупція, а за першої нагоди — вибори. Говорено-переговорено, що мобілізацію громадян провалено через некомпетентність та рейтинг Зеленського, адже більша частина його електорату — про «поржати» та «приколотися», а не Вітчизну захищати. «Новий» закон про мобілізацію, що набув чинності, через вилучення строків демобілізації воїнів демотивує громадян. Мотивувала б мобілізація в ЗСУ мінімум 50% правоохоронців, прокурорів, суддів, держслужбовців тощо. Бо вони годуються з руки та зобов'язані громадянам і державі.

3. Блінкен — посадовець компетентний і розуміє, що основою мобілізації є переведення економіки, держорганів, правоохоронців на воєнні рейки. В цій царині держава палець об палець не вдарила. Рятує приватна та волонтерська ініціатива. Але Зеленський у своїх зверненнях заявляє, що в нас уже виробляють сотні тисяч мін, снарядів, десятки тисяч воєнної техніки... У нас запитання: це обсяги виробництва за місяць, рік чи століття? Пора навчитися перевіряти інформацію, яку тобі втюшують «менеджери».

Обіцяний мільйон дронів нашої армії, як і мільярд дерев, як своїх вух, найближчим часом не бачити. Адже й досі 60% безпілотників поставляють на передову волонтери.

4. Керівництво місцевих військово-цивільних адміністрацій під орудою «ефективних менеджерів» демонструють Зеленському потьомкінські фортифікації на передку. Однак повноцінні залізобетонні й металеві фортифікаційні споруди відповідно до сучасних вимог на більшості ділянок лінії фронту не збудовано. Ще в Другу світову ДОСи будувалися в 3-4 підземні поверхи, а що маємо нині? Земляні окопи, обшиті дошками просто дошками. Вони від чого можуть захистити? Хіба від луків і арбалетів.

5. І зброї, зброї і ще раз зброї. Але частка озброєнь українського виробництва повинна постійно зростати: багато «Стугні» і «Корсарів», багато «Богдан» і «Буревіїв», багато «Нептунів», «Сапсанів» і «Громів», багато ракет середньої дальності до 3 тис. км, багато мільйонів дронів та РЕБів тощо.

Ліше ефектively втілення перелічених та інших напрямів вибудовуватиме фундамент нашої перемоги. Сталін був люцифером, але, на жаль, не ідіотом. Тому гасло «Все для фронту, все для перемоги» як ніколи актуальне. Натомість відбудовано дорогу Вовчанськ — Харків. Витрачено понад 360 млн грн, відновлено міст, підірваний московитами під час відступу. Невже для того, щоб комфортніше було ворогові наступати на Харків? Скільки на ці кошти можна було збудувати фортифікацій навколо та у Вовчанську?

Так, ми маємо запитання до наших союзників. Але ж наші союзники не сліпі. Чому ізраїльтяни, маючи серйозні претензії до влади, в основному довіряють їй і не підозрюють, що їхня влада працює проти держави? Чому сумніваємось і підозрюємо ми своїх?

Останнім тестом для президента і парламентської «більшості» стане заміна «менеджерів» та обмеження їхньої влади функціями ОПУ, відновлення конституційної парламентсько-президентської республіки та створення коаліційного уряду національного порятунку, негайне звернення до НАТО та керівництва і народів усіх 32 країн-членів із проханням направити в Україну воєнні підрозділи і відповідних фахівців, у т. ч. й літаків з пілотами країн Альянсу.

Чи відгукнуться вони на звернення? Чи воюватимуть їхні воєнки на фронті? Танки Leopard та Abrams, HIMARS, ATACMS, Patriot та багато інших типів озброєнь іще два роки тому здавалися фантастикою.

Сьогодні нас закликають не займатися політикою. Спочатку перемога. Але з такою політикою нам світить лише капітуляція, а не перемога. Це засвідчують події останніх місяців на Донбасі та Харківщині.

Автоматичне, без рішення Конституційного Суду, продовження повноважень президента стимлює «менеджерів» затягувати війну.

Привид Оману бродить Україною. Нам терміново потрібен... ладан. Бо інакше втратимо Україну й українців. ■

■ НЕБАЙДУЖІ

Прифронтний медогляд

За два дні на Херсонщині волонтери надали 611 консультацій та прийняли 114 пацієнтів

Андрій ХОДЬКОВ

Херсонська область — Київ

У вікні автобуса мерехтять пейзажі безкраїх херсонських полів, що радують фіолетовим цвітом. А під'їжджаючи ближче до міста, краєвиди змінюють понівечені будинки, вкриті синім брезентом, випалені заправки та блокпости...

Укотре наприкінці травня представники українсько-ізраїльської місії медичних волонтерів Frida їздили на Херсонщину. І так — другий рік поспіль, заручившись підтримкою небайдужих українців та спонсорів, вирушають на прифронтні та деокуповані українські території.

«Які передчуття, що відчуваєте?» — розпитую медиків ще в автобусі. Завзято відповідає хірург Степан: «Перехрестились і поїхали, настрої бойовий!».



Знайомство з людьми, які звертаються по допомогу.



Важливо — мати окуляри.

Відголоски тимчасової окупації і постійної артилерійської канонади

Волонтерам на Херсонщині радіють. «Ми на вас довго чекали й урешті-решт дочекались», — вигукує бабуся. Через постійні обстріли у період повномасштабної російсько-української війни багато медиків виїхали з цих країв, кваліфікованих кадрів критично не вистачає, так само, як і медикаментів. Тож сподівання люди покладають на приїзди волонтерів.

Волонтери, протискуючись через чергу під стінами поліклініки, заносять обладнання УЗД, офтальмологічне приладдя та медикаменти. Лікарі розпочинають прийом пацієнтів під глухий звук артилерійської канонади.

Люди очікують на вулиці і скупчилися в коридорах. Поспіхом заповнюють анкети, аби якомога швидше потрапити на медогляд. Херсонці зібралися всі різні, а втомлений погляд — один на всіх. За вікном знову лунає «вихід», пострілів з десятків.

— Часто у вас так?

— Кожен день...

Життя в таких умовах так чи інакше лише відбиток на ментальному здоров'ї. Психологиня Наталія каже: «Усі дуже роздратовані, змучені, втомлені, почасти злі. Подекуди люди бояться виходити. Окупація для херсонців стала дуже сильною психологічною напругою, для них це було терором. Одна пацієнтка розповідала, що на початку повномасштабного вторгнення росіяни розстріляли її чоловіка з дитиною в парку».

Психологиня Юлія додає: «Росіяни намагалися зламати мешканців ментально, знущалися навіть з пенсіонерів. Зупиняли маршрутку, всіх виводили, а декого примушували привселюдно роздягатися. Цим вони хотіли показати свою владу. Мовляв, дивіться, я тут у вас можу робити що завгодно».

Психологи допомагають пацієнтам знизити рівень стресу за допомогою ізраїльської методики групової терапії.



За 6 км від ворожих позицій дідусь отримав допомогу волонтерів.



Медики-волонтери організують прийом у приміщенні з захисними мішками з піском.
Фото автора.

Її мета проста: спочатку визначити рівень стресу за десятибальною шкалою, а потім у процесі роботи з пацієнтом знизити його.

«Ізраїль десятиріччями перебуває у стані війни і як ніхто інший знає методи боротьби зі стресом та наслідками посттравматичного синдрому. Тож нам стане на користь застосування подібних практик у нашій психологічній роботі з населенням», — упевнена психологиня Ольга.

На відстані 6 км від ворога

Наступного дня до лікарів надійшов запит від волонтерів, опікунів недездатних пенсіонерів на терміновий медогляд. Треба їхати за 6 кілометрів від позицій російської загарбницької армії.

Дорогою на виклик нас супроводжували сірі будинки, пошкоджені мінометним вогнем, будівлі шкіль та адміністративні споруди, замуrowані мішками з піском і з фанерою замість вікон. Усе це нагадувало кадри з постапокаліптичного фільму, а не околиці українського міста, яким воно було до 24 лютого 2022 року.

Приїхали. Нас зустрічає дружина, проходимо до квартири. Лікарі квапливо оглядають пацієнта, розпитують про стан, перевіряють рефлекси. Старенький дідусь, під 90 років, після травми

голови втратив можливість ходити, відтоді прикутий до ліжка.

«Життя — для того, щоб приносити користь. Я, на жаль, цю можливість втратив. Але я буду жити!» — запевнив лікарів дідусь.

Закінчивши огляд, повертаємося назад, до лікарні. По дорозі Вікторія, що опікується стареньким, розповіла: «Волонтерами ми з братом стали випадково. З початку однокурсниця попросила пригланути за батьками, а після підризу Каховської ГЕС зрозуміли, що сидіти склавши руки не маємо права. Знайшли гумовий човен, навантажили «гуманітарку» та відправились по дворах передавати провізію на мотузках».

За підсумками дводенної місії лікарі надали 611 консультацій та прийняли 114 пацієнтів. Змучені від обстрілів, проте незламні духом, херсонці продовжують жити, не зважаючи ні на що. А волонтери-медики допомагають не зневірившись.

«Ця місія не остання, до Херсона ми ще обов'язково повернемося», — обнадійливо запевнили людей помічники.

«Frida там, де нас потребують» — так звучить гасло організації. Волонтери надають допомогу там, куди цивільні медики дістатись не можуть, та везуть із собою ліки туди, де всі аптеки пошкоджені ворожими снарядами. ■

Анастасія КАКУН, Софія ХУШВАХТОВА,
Каріна ОСТАПЕЦЬ, Аніта КОВАЛЕНКО,
студентки факультету журналістики
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

ПИТАННЯ РУБА

Коли пропаганда безсила

Багато дерусифікуємось, але мало українізуємось

Століттями імперська московія всіма силами намагалася знищити українську ідентичність. За царату забороняючи українську мову, бо та начебто «іспорчений полякам російській язык». За радянського союзу — сталінською ідеологією про «братські народи, сплочені великим руським народом» і нарешті великодержавною політикою творення на шостій частині планети такого собі російськоцентричного конгломерату населення: «єдиної історическої общності — советского народа».

Україну з її етнічною пам'яттю про козацьку волю, з її гайдамацькою, стрілецькою, упівською непокорою завойовникам імперія розпинала чи не найлютіше: забороною мови й культури, голодоморами, переселеннями, масовим терором. Дух руїни — найтривкіший дух, який панував на наших теренах. «Мова рідна, слово рідне! Хто вас забуває, той у грудях не серденько, а лиш камінь має», — біль Сидора Воробкевича у послідженням рідної мови, на жаль, передавався як мантра з покоління у покоління. І залишався навіть тоді, коли Україна стала незалежною. Бо, попри незаконний статус державної мови, ще геть недавно де-факто розмовляли та створювали нове українською було знаком «безпросвітного хуторянства». З екранів, зі сцени, з розмаїтих шоу, з церковних амвонів, навіть з парламентської трибуни продовжувала лунаги російська. «Русский мир» хазяйнував тут як у себе вдома, «на заїмке»

24 лютого 2022 року змінило хід думок більшості українців. Дерусифікація піднялася вже «з низів» і змобілізувала країну, яку під приводом «спасання русскоговорящих» знову вбивав рашистський варвар. Хвиля української заповнювала соцмережі, співаки захопили перекладати російськомовні пісні, з вулиць зникли пам'ятники Пушкіну, Катерині Другій, іншим символам московського тоталітаризму, а на щиті столичного монументу «Батьківщина-Мати» засяяв наш Тризуб. Ми активно очищаємо рідну землю від слідів окупанта, нашу духовність — від метастазів «русского міра», а культуру — від намули московщини, відновлюємо пам'ять про нашу історичні межі. Та чи не забуваємо при цьому... українізуватися?

Пройдімося українською столицею. Загляньмо в нові житлові комплекси, в торгово-розважальні центри. Хоча б у найпопулярніші — DREAM та SkyMall. Так, там не побачите вивісок російською мовою, проте й українською дуже довго шукатимете. Ми зробили прості арифметичні підрахунки. Результати вражають: 87% банерів у торгових центрах англійською, навіть вітчизняні дизайнери обирають для своїх брендів іноземні назви. Лише 6% україномовних вивісок належать магазинам одягу, 4% з яких поєднали у назвах українські слова та англійські літери: VOVK, MEREZHKA, SOVA.

Adidas, Bershka, H&M, PUMA, Nike... Як і на банерах більшості відомих світових брендів, тут дублювання назв українською

мовою. Бачили паралельні назви українською лише на 5% вивісок, проте і ті вітчизняні: Athletics представляє рекламні банери з формулюванням «Атлетікс», Harry Kids Park та Sribna Kraina дублюють назви українською.

На головній столичній вулиці ситуація порівняно краща. Українізація, звісно, і тут не переважає, але бодай 39% назв вживано державною мовою. Вийдіть на Хрещатик і самі переконаєтеся, що іноземні бренди Mango, LC Waikiki, McDonalds і т.д. не мають на вивісках українськомовної транслітерації. Єдина вітха: більшість, 61%, вітчизняних закладів та магазинів на головній вулиці Києва називаються українською мовою: «Білий налив», «Всі свої», «Сенс на Хрещатику» та інші.

Дуже схожу картину бачили і на іншій відомій вулиці — Арсенальній. В очах рябіє од англійських вивісок: Lviv Croissants, Aroma Kava, Ulitka coffee bar, Stella Sweets. Вони тут окупували близько 75% простору. Трапляються, звісно, й українські назви, проте їх значно менше: «Кава та троянди», «Салют», «Вано», «Львівська майстерня шоколаду», «П'яна вишня» тощо.

Ми розпитували перехожих. Безумовно, це не соціологія, але певну картину і наше опитування створює. 89% співрозмовників вважає, що українізація вже відбувається і багато закладів намагаються йти з нею нога в ногу. 8% висловилися, що взагалі не бачать в українізації сенсу, бо живуть у вільній країні, і мова не має значення, якщо тільки вона не російська.

«Зазвичай я слухаю музику і не звертаю увагу, що написано на вивісці, а заходжу інтуїтивно. Кафе обираю за зовнішнім виглядом. Немає значення, що написано і як подано, на це я подивлюсь уже потім», — відповіла 19-річна Ірина.

4% людей, які нейтрально ставляться до українізації, проти транслітерації відомих брендів: «Основною проблемою таких вивісок є припущення великої кількості помилок, — пояснює свою позицію Ксенія. — Рекламники нехтують правописом та правилами транслітерації, внаслідок чого поширюється неправильна вимова та написання іншомовних слів».

Решта 3% опитаних нами вважають, що змін майже немає і держава повинна активніше агітувати перехід на все українське.

«Українізація більше, ніж просто важлива, це частина національної свідомості, — переконана Ксенія. — Коли людина знає все про свою державу, від історії до мистецтва, вона є стрижнем, який допомагає суспільству, робить його невразливим для пропаганди ворога. Проукраїнська позиція — це основа та рушійна сила до перемоги».



Мова має значення.
Фото з сайту bigkyiv.com.ua.



Aroma Kava.
Фото з сайту abetka.ukrlife.org.

ПЕРЕДПЛАТА-2024

Разом — до перемоги!

Передплатіть «Україну молоду» на друге півріччя

«Україну молоду» у своїх відгуків і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Якщо хто з вас ще не передплатив «Україну молоду» на 2024 рік, це можна зробити до 20 червня і ви отримуватимете газету з 1 липня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2024 рік:

на місяць — 77 грн.,
на два місяці — 154 грн.,
на квартал — 231 грн.,
до кінця року — 462 грн.

Передплатний індекс — 60970

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере 15 грн.

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні споживачі послуг!

Після проведеного на спільній зустрічі обговорення щодо збільшення вартості послуг із забезпечення правопорядку в Комплексі та збереження концепції закритого житлового комплексу, повідомляємо вам про зміну тарифу на послуги із забезпечення правопорядку в комплексі, будинку, об'єктах благоустрою, на прибудинковій території та спільних площах.

Відтак, з червня 2024 року вартість послуг із забезпечення правопорядку в комплексі, будинку, об'єктах благоустрою, на прибудинковій території та спільних площах збільшиться на:

2 грн 40 коп. (з ПДВ) за 1 кв. м жилого приміщення;
3 грн (з ПДВ) за 1 кв. м нежилого приміщення;
6 грн 50 коп. (з ПДВ) за 1 кв. м машино-місця.

Вищевказана зміна вартості послуг із забезпечення правопорядку здійснюється відповідно до умов, укладених з вами договорів, які передбачають завчасно повідомити вас шляхом повідомлення в друкованих засобах масової інформації або їх оприлюднення на сайті comfort-house.com.ua.

На жаль, підвищення вартості послуг безпосередньо залежить від економічних факторів, що відбуваються у нашій країні, а також задля підтримання високих стандартів безпеки комплексу.

Дякуємо за ваше розуміння і сподіваємось на вашу підтримку тачасну оплату послуг.

З повагою
Директор ТОВ «КОМФОРТНА ОСЕЛЯ»
Володимир ІЛЬЄНКО

■ ФЛОРА

Ковила — така ж унікальна пам'ятка старовини, як Софія або Києво-Печерська лавра

Під Лубнами знайдено одні з найбільших в Україні популяції червонокнижних рослин: ковили, сон-трави, шафрану, орхідей і горицвіту. Київський еколого-культурний центр має намір створити там кілька заповідних зон

Ганна ВОЛКОВА

Червонокнижники під ногами

Натрапив на унікальну ділянку сон-трави біля села Малий В'язівок пенсіонер-переселенець із Бахмута Ігор Пишний.

Чоловік — великий любитель природи — вивчає нову для себе місцевість, об'їжджаючи її на велосипеді й «намотуючи» пішки по кілька кілометрів за день. Отак якось добрався до балки під Малим В'язівком, де, чув, росте сон-трава. А там її видно-невидимо!

— Пан Ігор повідомив нам про своє відкриття, і ми зрозуміли, що воно феноменальне, — розповів директор громадської організації «Київський еколого-культурний центр» (ЖЕКЦ), заслужений природоохоронець України Володимир Борейко. — Виїхали з колегами на Лубенщину і були вражені природними унікальними багатствами цієї землі. За своє життя (а мені 65 років) я зроду не бачив такої великої ділянки сон-трави. Спочатку навіть очам своїм не повірив. На Київщині, скажімо, якщо трапляється ділянка, на якій ростуть бодай 30 кущів сон-трави, ми вже беремо її під охорону, бо це вважається значною популяцією. А під Малим В'язівком нарахували майже тридцять тисяч кущів рослин двох видів — сон-трави чорніючої і сон-трави розкритої! Це одна з найбільших популяцій сон-трави в Україні! Обидва види занесені до Червоної книги України і є дуже рідкісними рослинами, а сон-трава розкрита охороняється ще й Бернською конвенцією.

А поруч із сон-травою ростуть майже 10 тисяч кущів іншої червонокнижної рослини — горицвіту весняного.

Та це були далеко не всі відкриття!

У Лубенському лісгоспі Ігор Пишний знайшов величезну популяцію червонокнижної черемші, яка на Полтавщині зустрічається досить рідко, а на Лубенщині лишилась лише одна ділянка — три інші вже знищили бракон'єри, що збирають її навесні.

У самих Лубнах, на Лисій горі, де було поселення часів бронзової доби та скіфського періоду, в березні розцвітають тисячі червонокнижних шафранів сітчастих. Такої величезної кількості цих рідкісних рослин, що ростуть в одному місці, відомому природоохоронцю також ніде не зустрічалося.

А в селі Тишки екологи нарахували майже 20 тисяч кущів рідкісної орхідеї дикої — лугової та зозуленця. Великі плантації цієї рослини також зус-



Пухнасті квіти сон-трави.



Червонокнижний шафран сітчастий.

річаються у селі Луки. Чималі плантації сон-трави, горицвіту, ковили розташовані в Остапівці.

До речі, найбільшу ділянку ковили, яку ще називають шовковою травою, Ігор Пишний виявив також у балці біля Малиго В'язівка. Зараз якраз розцвіла ковила пірчаста. Вона, як і інші види ковили, також червонокнижна.

— За давніх часів весь південь України покривали чудові та безкраї степи з квітучою ковилою. Саме їх описав Гоголь, — розповідає Володимир Борейко. — Український степ неможливо уявити без сріблястих хвиль цієї трави. Коли вона цвіте, степ ніби оживає, стає рухливим. Це неймовірна картина, на яку не втомлюєшся дивитися. А тепер ковила стала настільки рідкісною, що навіть сільські жителі не знають, що це за рослина.

На жаль, місцеве населення вкрай байдуже ставиться до залишків ковилових степів Ук-

раїни. Фермери намагаються все розорати, а сільради неохоче дають згоду на те, щоб на цих останніх притулках дикої природи було створено заповідники. Тим часом степи з ковилою — така ж унікальна пам'ятка старовини, як Софія або Києво-Печерська лавра. За одним винятком: будівлі завжди можна відновити, а от квітучі ковилові степи, раз розоравши, відродити вже немає можливості.

Степові ділянки нині є чи не останнім притулком також для горицвіту, шафрану, воронця, астрагалу, брандушки.

У заповідних зонах дозволяється косити й пасти корів

Директор Київського еколого-культурного центру спростовує поширений міф про те, що зривати червонокнижні квіти не можна, бо це призводить до їх знищення. Ба більше, каже, на таких ділянках дозволяється пасти корів і косити траву, бо інакше вони заростуть лісом. А



Тисячі швфранів квітнуть на землях колишніх поселень бронзової доби та скіфського періоду.



Дика орхідея.

ось рубка дерев, навіть вибірка, завдає непоправної шкоди. Для лісових орхідей це просто смерть. А кількість підсніжників, за спостереженнями екологів, зменшується при цьому в десять разів!

Величезні збитки ділянкам цілинних степів, за словами Володимира Борейка, завдали і завдають лісники, які засаджують балки білою акацією та сосною.

Заради охорони популяцій рідкісних рослин, виявлених на Лубенщині, ГО «Київський еколого-культурний центр» має намір створити ботанічні пам'ятки природи. Володимир Борейко здиваний, що досі ці місця не мають статусу заповідників. Каже, уже мав розмову з цього приводу з міським головою Лубен Олександром Грицаєнком і отримав від нього згоду. Фахівці готують відповідні

документи, які має затвердити Полтавська обласна рада.

— Ділянки унікальних рослин треба терміново зберегти для нащадків, щоб і вони милувалися їхнім чудовим цвітінням, — говорить Володимир Борейко. — Унікальне в екологічному плані місце — Лиса гора — скажімо, може стати популярним об'єктом зеленого туризму й поповнювати бюджет Лубенської громади. Адже, коли вона розцвітає шафранами, туди, щоб помилуватись цим дивом природи і зробити селфі, приїжджають багато туристів.

А яке це диво — ковила! Сиротами покривається шкіра, коли ступаєш по м'якій степовій подушці, і усвідомлюєш, що це місце ще ніхто не розорював від створення світу! Немов серпанком туману, казкова шовкова трава заколисує природу.

■ БРАТИ НАШІ МЕНШІ

Любителі печива і сала

Екзотичний вид птахів — папуги Крамера — обжився в наших містах та, схоже, відлітати не збирається

Олеся МАЗУРКОВА

Ще взимку 2024 року українську мережу сколихнула звістка про появу яскравих папуг у Чернівцях. Сьогодні деякі користувачі почали перейматися долею пернатих, адже в Україні якраз спостерігається мінлива погода й «бідлахи можуть загинути!» Але з цим видом не все так просто, як може здатися на перший погляд.

Папуга Крамера — екзотичний вид, який витримує морози до -20°C та не є вибагливим у їжі, що дозволяє йому жити в багатьох країнах: Британії, Німеччині, Франції, Нідерландах, Швейцарії тощо. Та оскільки цей вид родом не з Європи, а з Південної Азії та деяких районів Африки, виникає питання, як він міг опинитися в інших країнах. Відповідь проста: домашні улюбленці.

Традиція утримування папуг Крамера в неволі існувала ще за часів монархів, для яких наявність цих птахів вважалася ознакою розкоші. Сьогодні ж це можливість отримати балакучого та яскравого друга, що за найменшої нагоди лізтиме до вашої миски, де їжа завжди смачніша, ніж якісь там спеціальні корми.

Та часто стається так, що папуги тікають на волю, як, наприклад, у Франції, де налічується три ядра поширення цих пташок, і всі вони розташовані біля аеропортів: пернаті банально вилітають з кліток при перевезенні та заселяють найближчі дерева.

У Британії причиною «вторгнення» папуг став спалах орнітозу з 1930-х по 1950-ті роки: оскільки ця хвороба передається від птахів до людей та може призвести до пневмонії, люди злякалися за своє здоров'я, тому почали випускати папуг Крамера на вулиці Лондона, де вони згодом дуже непогано влаштувалися.

В Україні історія та сама: вперше цього пернатого помітила любителька птахів Лариса Гамчук ще в 2017 році на Київщині, а розповіла про це аж за три роки, коли зрозуміла, що папуга обжився на волі. «Успішно адаптувався і прекрасно почувався. Любить печиво і сало. Став дружелюбніший, ніж раніше. Цього року агресію проявляє лише до котів. Коли бачить небезпеку — голосно репетує. Любить компліменти», — поділилася жінка своїми спостереженнями у спільноті «Птахи України».

У Чернівцях цей вид з'явився у 2019 році та досі існує, судячи з усього, збільшуючись у кількості. На превеликий жаль, точну кількість та відсоток зростання популяції назвати неможливо, адже в містах України немає ініціатив, які б вели підрахунок птахів, крім Львова, де орнітолог Андрій Бокотей займається цим зі своїми колегами, і то за власний кошт. Також він думає, що папуга Крамера вже перейшов від розряду несподіваного гостя до представника виду української фауни, адже птах не може існувати на певній території впродовж років, не створивши при цьому гнізда, в якому житиме.

Та, попри поповнення українських видів, орнітологів непокоїть те, що папуги Крамера можуть потіснити синиць, повзиків, шпаків, дятлів та інших пташок, які живуть у дуплах. Чернівчанці Тетяні Гаврилової вдалося зняти на камеру бійку між дятлами та папугами в місцевому парку.

«Двоє зелених гадів вигнали дятлів із дерева і, можливо, з дупла. У



Тетяна ГАВРИЛОВА

Папуги Крамера швидко подолали шлях від екзотичних до традиційних представників української фауни.



Бідних дятлів можуть потіснити нові «завойовники».



«Переселенцям» комфортно у міських парках.

Фото з сайту bbc.com.

момент зйомки несподівано налетіли на дятлів», — каже жінка.

Орнітологиня Ганна Кузьо пояснила, що у парках птахи вразливіші, ніж у лісі, адже там менше дупел, які можуть заселити синиці, дятли чи повзики. Ці птахи мало того що вибагливі до місця гніздування, так ще й отримали конкурента, до якого не звикли.

Але, з іншого боку, масо сирійського дятла, що прилетів до України менш ніж 100 років тому й вдало адаптувався за цей час.

Отже, орнітологам складно спрогнозувати, який довготривалий вплив матиме присутність папуг Крамера на українську фауну. Для цього потрібно робити дослідження, а також змінювати звички людей, які так і пхають хліб птахам до дзьоба.

В Амстердамі за підгодовлю птахів доведеться сплатити штраф

у 70 євро, а в парках Лондона ставки з пернатими обмежені огорожами, аби люди не лізли «допомагати» пернатим. Адже від вживання хліба вони втрачають імунітет і при контакті з птахами-мігрантами переймають на себе пташиний грип, від якого й гинуть.

«Минулого року навесні ми кільцювали лебедів в Івано-Франківську на Німецькому озері, а восени колеги повідомили, що частина цих лебедів загинула. І загинула з однієї простої причини — місцеве населення інтенсивно підгодовувало їх хлібом», — каже орнітолог Андрій Бокотей.

Тому орнітологи застерігають від годування птахів без нагальної потреби та продовжують слідкувати за папугами Крамера, яким їжі в нас поки що не бракує, як і місця для гніздування. Що буде далі — покаже лише час. ■



Любитель природи Ігор Пишний натрапив на унікальну ділянку сон-трави.



Розквітає горицвіт.
Фото Ігоря ПИШНОГО.

Прикрієш очі — й ніби бачиш табуни диких коней-тарпанів, що мчать мов стріли, а їхні гриви від горизонту до горизонту обполіскують небо. І хочеться забрести, загубитися в цих нескінченних ковилах і потонути...

За словами Володимира Бореяка, за майже 20 років діяльності Київський еколого-культурний центр створив близько 540 об'єктів природних пам'яток культури у 20 областях України. Дев'ять із них днями було узаконено рішенням Київської обласної ради, по кілька — Житомирської, Чернігівської, Черкаської рад.

— Любителі природи, як-от Ігор Пишний, — велика сила, — зауважує Володимир Євгенович. — Саме завдяки таким ентузіастам, які виявляють унікальні куточки дикої природи й повідомляють нам про них, вдається зберігати заповідні місця у первозданному вигляді. ■

Марина КРИВДА

ПАМ'ЯТЬ

Шевченковий блокпост

У Каневі звірили дії з Кобзаревим словом

Нещодавно у Каневі на Черкащині презентували антологію творів сучасних українських поетів, що тісно переплітаються й суголосні з творами та меседжами Тараса Шевченка. Збірка отримала назву «Шевченковий блокпост». Відбулося це у знаковому місці для всіх українців — на Чернечій горі. З багатьох куточків України з'їхалися люди, аби вшанувати Тараса Григоровича з нагоди 163-х роковин його перепоховання.

Розпочалися заходи з пішої ходи, покладання квітів на могилу та заупокійної літургії. Палке Шевченкове слово продекламував Герой України Анатолій Паламаренко. А далі естафету підхопили капела бандуристів і учасники хорової студії Національного заслуженого академічного народного хору України імені Григорія Верьовки. Та, мабуть, найчисельнішою була делегація з Києва, зорганізована Національним спілком письменників та Міжнародним фондом національної пам'яті України.

Уклонившись Тарасові біля підніжжя його пам'ятника, учасники вирушили до музею, де й відбулася літературно-мистецька презентація антології творів сучасних українських поетів «Шевченковий блокпост». Очільниця Шевченківського національного заповідника й упорядниця збірки Валентина Коваленко, відкриваючи захід, зокрема, зазначила, що нині з Тарасовим словом Україна проживає складні часи, тож його настанови як ніколи актуальні, а його антимосковська риторика набула ще більшого значення. Так, сьогодні його палке слово відгукується в кожному серці й не залишає байдужим нікого.

«Шевченко на сторожі українців поставив своє слово, як духовний блокпост, як вогневу позицію, — аби не тільки у рідний простір не допустити московського зла, а й пильнувати внутрішнього ворога. Про це маємо пам'ятати і ми», — наголосила пані Валентина.

Серед авторів збірки є ті, хто нині на фронті, й ті, кого, на жаль, уже забрала в свої чорні тенета війна. Але всі ці слова



Анатолій Паламаренко (праворуч) читає поезію Тараса Шевченка на Чернечій горі.
Фото авторки.

були народжені на піку певних великих емоцій, а Шевченко — як екзистенція нашого спротиву до шляху до перемоги. На цьому наголосив і голова комітету Шевченківської премії Євген Нищук, який служив у ЗСУ після 24 лютого 2022 року. Він розповів, що саме такі твори дуже допомагали в окопах, а Тарасова гора і є тим місцем, звідки ми черпаємо сили. «Очевидно, це і є якась річ, дана природою цієї землі, в яку так увійшов Тарас Григорович. Це місце сили. Це як гора спокути і гора віри на шляху до нашої перемоги», — каже Євген Нищук.

Свої слова на зібранні і в збірнику сказав Павло Мовчан і Любов Голота, Михайло Сидоржевський і Борис Пономаренко, Петро Засенко і Ніна Ковальчук, Микола Гриценко і Ярослав Ткачівський. Учасни-

ки презентації «Шевченкового блокпост» зазначили, що така збірка має бути не одна. Маємо «розставити блокпости», аби ворог відчував нашу силу і духовну міць, а слова митців вели наших славних воїнів до Перемоги.

Нагадаємо, п'ятдесят вісім днів прах Шевченка перебував у Петербурзі, де він помер на 47-му році життя. Потім з ініціативи Григорія Честахівського та за клопотанням Михайла Лазаревського його було вирішено везти в Україну.

Остання подорож Тараса Григоровича тривала два тижні. Спочатку домовину через увесь Петербург перенесли до вокзалу і залізничною дотрапили до Москви. Далі шлях проходив через Серпухів, Тулу, Орел, Глухів, Кролевець, Батурин, Ніжин, Бровари і до Києва. Тут студенти Універ-

ситету Святого Володимира, випрягнувши коней з воза, провезли труну Ланцюговим мостом, далі набережною до церкви Різдва Христового.

На всьому шляху, аби вклонитися Великому Кобзареві, масово виходили люди. Була думка поховати великого Українця у Києві. Але зрештою перемогла інша ідея, адже Тарас Шевченко ще за життя мріяв про тихе пристанище і спокій у Каневі, де йому не судилося придбати землю для будівництва своєї хати.

Із Києва в Канів процесія з тілом поета вирушила пароплавом. Дві доби домова перебувала в Успенському соборі, а 22 травня, після паханиди, прах віднесли на Чернечу гору.

Улітку 1884 року на Тарасовій горі збудували перший народний музей — «Шевченкову світлицю», а на могилі встановили чавунний пам'ятник-хрест. У серпні 1925 року було створено Канівський державний музей-заповідник «Могилу Т. Г. Шевченка», а 1939 року було споруджено бронзовий монумент.

До речі, на вшанування у день перепоховання Тараса Шевченка в радянські часи існувала заборона. Свого часу, коли ми були студентами у 1980-х Київського університету, наш тодішній декан факультету журналістики Дмитро Прилюк завжди по-батьківському всіх попереджав не ходити цього дня в парк Шевченка, хоч це був наш щоденний шлях із Жовтого корпусу в Червоний. А ще не дай Бог у цей день вдягнути вишиванку.

В усі часи боялися нашого Тараса московити. У 2022-му в Бородянці на Київщині намагалися розстрілювати навіть пам'ятник. Але несила знищити. Бо незнищенна українська нація. ■

Ярослава РІЗНИКОВА

МУЗЕЙНИЙ ПРОВУЛОК

Територія віри та милосердя

В Одесі до представлення нового простору пам'яті доєдналися музейники з Польщі та Нідерландів

У культурно-історичному житті Одещини 29 травня стала важливою подія — народився новий музей «Територія пам'яті» (Одеса, Головопштамт, вул. Садова, 10). Ця локація — про стійкість, незважаючи на найжахливіші випробування. Вона покликана доносити правду про злочини геноцидів, вчинені з наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову чи релігійну групу; давати змогу бачити наслідки цих страшних злочинів всюди, де вони відбувалися, а також усвідомити невідворотність покарання за них. Музей розповідатиме про Голокост, Голодомор, депортацію кримських татар, геноциди в інших країнах світу, а також про акти геноциду українського народу, організовані та здійснені російською федерацією під час нинішнього широкомасштабного вторгнення. Є стенд і про культурний геноцид росії в Україні.

На церемонію відкриття музею зібрались гості з різних міст України, історики, громадські діячі, військові, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, музейники, політики, художники та письменники. Присутніх онлайн привітали легендарний 98-літній Маріан Турський — громадський діяч, колишній в'язень гетто Лодзі, нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау і концтабору Бухенвальд, почесний голова Міжнародної Освенцімської ради, голова ради музею POLIN (Польща); Олександра Матвійчук — правозахисниця, керівниця громадської правозахисної ор-

ганізації «Центр громадянських свобод», лауреатка Нобелівської премії миру 2022 року; Ян Ерік Дуббельман — міжнародний директор Будинку Анни Франк (Нідерланди). Особисто був присутнім на відкритті музею представник ГУР Міністерства оборони України Андрій Юсов.

На думку перших відвідувачів, цей музейний простір є втіленням нової музейної ідеології, що розглядає музей як соціокультурний інститут, здатний виконувати активну перетворювальну роль у суспільстві. За допомогою вдалого освітлення й розумного планування, що включає бібліотеку та дискусійний майданчик,

створюється особлива емоційна атмосфера цього компактного за площею музею. Тут використано різноманітні мультимедійні програми, експозиції, медіаінсталяції, фільми, пошукові бази, що дозволяють самостійно знаходити додаткову інформацію, фотографії та хроніки. Цифрові технології у просторі не просто використовуються як технічна апаратура, а перетворюються на своєрідні експонати.

Архітекторкою проекту стала Наталія Мержієвська — лауреатка Державної премії України у галузі архітектури, завідувачка кафедри архітектури будівель та споруд Одеської державної ака-

демії будівництва та архітектури. Сучасний дизайн-проект розробили студентки 4-го курсу Віталіна Вербовацька, Орина Бабенцова та Орина Гончарова, які стали переможницями конкурсу на створення дизайну музею, що проводився у цьому ВУЗі в грудні минулого року.

Ініціатором, натхненником та організатором робіт зі створення нової локації став історик, юрист, кандидат філософських наук, заслужений працівник культури України, голова правління Одеського центру дослідження Голокосту Павло Козленко зі своєю енергійною творчою командою.

Створення музею — не єдина добра справа цих людей. Про активну їх включеність у життя регіону та країни, активну допомогу ЗСУ та підтримку поранених бійців свідчить подарунок від генерала Валерія Залужного — український прапор з його підписом та побажанням, щоб «Територія пам'яті» завжди була територією розуму, віри та милосердя. ■

ПОЛІТПАРНАС

Never («нікогда»)

Дмитро ГРУЗІНСЬКИЙ

Ніколи не було тої країни.
Ні Орликів, ні Ярославівни, ні Роксолан...
Не визволяли із кайданів, як і нині,
Антимосковський поетичний наш талант?
З яким Григорович наказував зібратись,
Не жити в мушлі, де тепленько лиш тобі,
А купі гетьманів країну поєднати,
Бо роздеруть її, й не тільки москалі!
Їм ненависна мова ні на мить не помирала,
Навіть в Радянському Союзі, навіпаки —

Бабусь свої пісні я гарно пам'ятаю,
Кіно було і радіо, й книжки.
Тому «поработітелі не дремлют»,
Тепер удруге із Орди Батий попер
О п'ятій ранку, як Адольф прогриз нам землю,
Знав би Сікорський — не робив гелікоптер!
Вони ледь встигли, бо назавтра б ми напали,
Маленькі, мирні і роззброєні давно,
Загарбники відомі, бо нам мало...
І більшість чомусь тишить те лайно.

Тут їм не там, де морозильник у пельменях,
Обожнюють більш нас наші борці,
І сала би хотіли повні жмені,
А не оті всі кислі їхні ШЦі.
Хоча нема тебе, придуману країну
Ти борони! Навалу відбивай.
Міста і села, воду України
Ніколи ворогам не продавай!
Якщо там стукас у серці твоїй щось,
Щоб не залишитись «окраїною» чогось.

Бо і на картах, навіть тих, що вже згнили,
Шукаєш поглядом і радісно знайдеш
Ті рідні літери, що Києвом завжди були!
Ну, як ти візьмеш і тепер помреш???

З поетичної збірки лірико-публіцистичних творів
«Українське будення 22-24»



Малюнок А. ПЕТРЕНКА.



СОФІЯ

Робота над помилками:

генерал-аналітик проти політиків-нарцисів

Костянтин РОДИК

До американських підручників з тактики бою увійшов епізод з Іракської війни 1990-го, героєм якого став 28-річний капітан танкової роти Герберт Макмастер. Тоді його підрозділ несподівано наскочив на замаскований складним рельєфом добре укріплений опорний пункт ворога. «Наша команда знищила перші три танки ворога приблизно за десять секунд. Решта вісім наших танків, щойно здолавши підйом, долучилися до атаки. Приблизно за хвилину все, що перебувало в зоні досяжності наших гармат, запалало... Ми знищили всі вісімнадцять танків з близької відстані». А далі найцікавіше: по рації надійшов наказ від командування припинити вогонь і просування. Капітан кинув своєму радистові: «Скажіть їм, що ми не можемо зупинитися. Скажіть, що треба продовжувати цю атаку. Скажіть, що я перепрошую».

Тоді майбутній генерал не лише виграв бій, а й забезпечив своєю ініціативою — попри невпевненість вищих командирів — успіх усієї операції. «Нам не треба було казати, що робити, усе виходило природно», — це про компетенцію молодших офіцерів, що є наріжним каменем американської військової освіти.

Власне, книжка Макмастера «Поля битв. Боротьба за захист вільного світу» (К.: Наш формат, 2023) — це не так спогади про бойову участь чи не в усіх війнах на Сході й не так навіть мемуари високопосадовця у Білому домі, яким він став згодом. Це саме про компетентність — від польового командира до радника з національної безпеки США. Без жодної залежності від будь-яких форм партійності.

«Я людина аполітична; наслідуючи приклад генерала Джорджа Маршалла (архітектора перемоги в Другій світовій війні), я навіть ніколи не голосував. Якби мене обрали, я виконував би свій обов'язок під керівництвом президента Трампа, як робив це і в командах п'яти інших президентів», — міркував Макмастер, очолюючи один з військово-аналітичних центрів.

І його так обрали — на другому році президентства Трампа. Радник з нацбезпеки — друга за значущістю посада у виконавчій владі Америки (віцепрезидент — це, радше, своєрідний апаратний баланс). Коли ми сьогодні говоримо про політику Байдена стосовно України, то мусимо здавати справу, що це значною мірою реалізація позиції Джейка Саллівана, нинішнього радника з нацбезпеки.

Герберт Макмастер написав свою книжку 2020-го, а до українського перекладу додав передмову, датовану липнем 2022-го. Ці п'ять сторінок дають нам добре знати, що не так з американською зовнішньою політикою, котра повсякчас запізнюється.

Отже, невдовзі по призначенні Макмастера, 2017 рік: «Я нагадав главі держави, як він сам критикував рішення адміністрації Барака Обами надавати Україні тільки нелетальну допомогу після російського вторгнення 2014 року. Я усвідомлював, що чимало працівників адміністрації остерігаються, щоб Володимир Путін не потрапляв на дання чи дозвіл на продаж Україні протитанкових ракет «Джавелін» як провакцію, однак сказав Трампу, що насправді все навпаки. Якщо ми не докладемо зусиль, щоб допомогти Україні в посиленні її оборони, імовірність поновлення російського нападу зростає. Президент ухвалив правильне, на мою думку, рішення. Адже слабкість провокує».

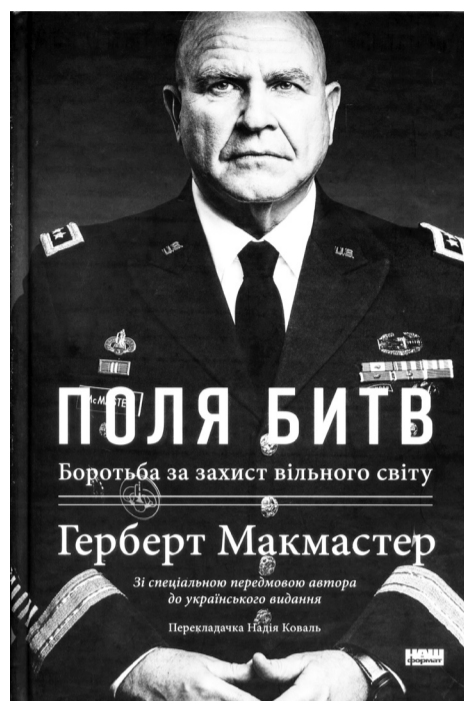
Макмастер вважає це першим відповідальним кроком США супроти Росії від часу закінчення Холодної

війни, коли «Вашингтон... намагався розвивати й збагачувати Росію та Китай, своїх колишніх супротивників. Він залучив Москву і Пекін до західних інституцій — від Світового банку до Міжнародної космічної станції, від Світової організації торгівлі до Паризької угоди. Іншими словами, Вашингтон включав їх до світопорядку, який раніше саме від них і захищав».

Апогею ця хибна політика умиротворення сягнула за Обами, у якого Байден, нагадаю, працював віцепрезидентом. Після каденції Трампа Америка знову повернулася до загравання з диктатором: «Джо Байден та європейські лідери, як і їхні попередники, доклали всіх можливих зусиль, аби задобрити російського президента... Поки російський лідер накопичував війська на кордонах України, Байден вивів військово-морські сили США з Чорного моря, відмовився відправити Україні додаткове озброєння, перелічив усе, чого Сполучені Штати й Організація Північно-атлантичного договору не робитимуть для захисту України, евакуював з неї працівників посольства США та військових радників. Якщо брати ширше, адміністрація Байдена запропонувала серйозні скорочення військового бюджету, взялася зменшити роль ядерної зброї в оборонній стратегії Америки, обмежила виробничі потужності держави в нафтовій, газовій і нафтопереробній галузях, які б дали змогу замінити постачання з Росії».

Уся ця демонстративна поблажливість переконала Путіна у подальшій безкарності. Як і популістське виведення військ з Афганістану: «Намагання американської влади погрозами відплати стримати російське вторгнення в Україну не сприймалися всерйоз після здачі Афганістану терористичній організації та принизливого відступу з Кабула в серпні 2021 року». Авжеж, слабкість провокує.

Утім, Макмастер аж ніяк не ідеалізує Трампа. Компліментів на його адресу у книжці немає. Хіба вважати за такий політкоректно двозначну характеристику: «Неординарний і готовий до ризиків президент». Але немає і образи на начальника, який звільнив свого радника. Це сталося, до речі, також у зв'язку з Афганістаном. Під час виборчої кампанії Трамп і сам підтримував виведення звідти американського контингенту. Макмастер, як обійняв посаду радника з нацбезпеки, переконав не робити цього й запропонував нову, набагато жорсткішу до талібів стратегію. Трамп погодився, але згодом Макмастер нав'юванню ворожого до Макмастера крила Білого дому — і зрештою звільнив генерала. А перед тим ще й «альтернативні праві та росіяни



вважали мене завадою в досягненні своїх цілей, тому співпрацювали в соціальних мережах під хештегом #FireMcMaster (#Звільни Макмастера)».

Герберт Макмастер вважає, що саме слабка позиція США підштовхнула Росію до повномасштабного вторгнення, що поставило світ на межу світової війни. Роботу над помилками треба здійснити негайно, аби катастрофа не ширилася: «Сполучені Штати, країни НАТО та держави з-поміж їхніх однодумців на кшталт Японії мусять без зволікань не лише посилити власні військові спромоги, а й також допомогти зміцнити оборону Тайваню з урахуванням того, що можна було зробити до 24 лютого 2022 року, щоб допомогти Україні запобігти новому російському вторгненню».

За великим рахунком, «Поля битв» і є покроковим сценарієм такої роботи над помилками, яку Макмастер здійснював упродовж року на чолі Ради національної безпеки США. «Праця має починатися з визначення проблем і бачення їх як таких очима «іншого». Я попросив нашу команду не лише скласти карти інтересів конкурентів, супротивників і ворогів, а й зважити на емоції, прагнення та ідеології, які рухають ними і стримують їх... Ба більше, низка взаємопов'язаних довгострокових проблем, як-от довкілля, кліматичні зміни, енергетика, продовольча та водна безпека, потребувала комплексних зусиль. Ми почали аналізувати ці виклики як перший крок у розробленні комплексних стратегій і приділяли особливу увагу розвитку своєї компетенції. Ми наголошували на важливості історії».

До цього Макмастер викладав історію у військової академії Вест-Пойнту. Історію не як хронологію подій для загального розвитку, а як стратегічну дисципліну, яка дає «розуміння, як саме сьогодні стало з минулого». Ба більше, «щоб подолати стратегічний нарцисизм, нам треба прагнути зрозуміти погляд наших конкурентів на історію». Для опрацювання успішної політичної стратегії це перший і непромишляльний крок. Крок, яким нехтували всі американські уряди після розвалу СРСР. «Війни 11 вересня» із самого початку страждали на різновид стратегічного нарцисизму,

грунтованому на уявленні, що американська військово-технічна перевага позбавляє необхідності глибоко замислюватися над природою ворога або над політичними та людськими складнощами цих воєн. Таку зарозумілість породило нехтування історією».

Як на мене, книгу «Поля битв» можна без суттєвих зауваг ставити поруч праці Тімоті Снайдера «Шлях до несвободи»: обидві доводять крайню небезпеку самозаспокоєності Заходу перед сучасними диктатурами. Хіба що термінологія різна. Те, що Снайдер називає «політикою неминучості» (облудна віра в те, що демократія переможе у світі сама собою), Макмастер іменує «стратегічним нарцисизмом». Паралельно він користується висловом «стратегічна емпатія», що означає «намагання зрозуміти, як емоції та ідеологія керують і обмежують дії інших».

Перша і головна вада «стратегічного нарцисизму» — «недооцінення ризиків бездіяльності». Макмастер ілюструє цю тезу вельми болісним для американців прикладом: «Аль-Каїда» активізувалася на початку 1990-х; перший замах на Світовий торговий центр стався 1993-го, коли ісламісти підірвали під однією вагою 500-кілограмову бомбу (шестеро загинуло, понад тисячу поранено). 1998-го з того ж джерела вийшла фетва із закликком повсюдно вбивати американців і євреїв. Усе те стратегічний нарцисизм фактично ігнорував. А тоді сталося 09/11: лише загинуло 2 тис. 996 осіб, а матеріальних збитків, як потім поррахували, завдано на приблизно 36 мільярдів доларів.

Для українців є болючішими інші приклади стратегічного нарцисизму: фактичний «дозвіл» російського вторгнення; тоді зволікання з постачанням Україні озброєнь, що дозволило Путіну оговтатися після провалу бліцкригу в березні 2022-го; нарешті невиконання союзних обіцянок, що сприяло провалу — називаймо речі своїми іменами — минулорічного контрнаступу ЗСУ.

Макмастер аналізує провали американського стратегічного нарцисизму по всьому світі й щоразу доходить того самого висновку, хоч і в різних інтерпретаціях: «Заобігання нападам та їх випередження якомога ближче до їхнього джерела — найефективніший підхід... Інакше захищатися від нього доведеться всюди... Мудріше викоринити причини насильства, ніж продовжувати дорогої боротьбу з його проявами... Набагато вигідніше стримувати Росію в Європі через присутність США сьогодні, ніж відновлювати безпеку після агресії завтра... Сполучені Штати та їхні союзники мають достатньо можливостей і волі, щоб, зіткнувшись із потенційним ядерним ударом, провести денуклеаризацію воєнним шляхом без співпраці з диктатором».

Наприкінці автор припускає: «Сподіваюся, ця книжка зробить свій внесок у підвищення стратегічної компетентності США». Нам в Україні дуже хотілося б того, чи не так? ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

Григорій ХАТА

ОЛІМПІЗМ

Може бути краще

Вітчизняні спортсмени працюють над збільшенням свого представництва на Олімпіаді в Парижі

Україна буде представлена на літній Олімпіаді-2024. Офіційне рішення про поїздку українських олімпійців до Парижа наша держава ухвалила після тривалих роздумів, обмірковувань та консультацій. Від бойкоту на знак протесту проти допуску на майбутні Ігри окремих спортсменів із росії та білорусі було вирішено відмовитися. «Ці ігри мають особливе значення для України, адже це можливість показати світові нашу волю та силу духу», — наголосив керівник НОК України Вадим Гутцайт.

Щодо участі представників росії та білорусі, котрих МОК, попри зусилля української та міжнародної спільноти, все ж допустив до Ігор-2024 у нейтральному статусі, то, за словами Гутцайта, зусиль України для досягнення протилежного рішення виявилось замало. «Поки триває війна в Україні, ми проти їхнього допуску до Олімпіади. Однак наші аргументи не працюють. Але те, що було зроблено, — це перемога України. Ми два роки над цим працювали, і нам дещо вдалося. Жодної російської символіки на Іграх у Парижі не буде й кількість їхніх спортсменів, допущених до змагань, замість звичних 300+ зараз становить 30-40», — заявив Вадим Гутцайт.

Водночас в Україні за кількістю ліцензій, як каже президент НОК України Вадим Гутцайт, суттєвий недобір. Умови, в яких готуються українські спортсмени, жодним чином не сприяють їхнім максимальним результатам. Проте кваліфікаційний відбір триватиме



Ярослава Магучіх знову підкорила планку на гросмейстерській висоті два метри.
Фото з сайту sportarena.com.

практично до старту Ігор, і більш ніж сотню олімпійців, за прогнозом очільника вітчизняного НОК, Україна все

ж матиме у Парижі. «Упевнений, що ліцензій буде більше. Але зараз маємо те, що маємо», — сказав Гутцайт.

А те, що вітчизняний спортині далекий від свого максимуму, продемонстрував виступ на олімпійському

кваліфікаційному турнірі в Бангкоку українських боксерів. Титулований борець із Одещини, чемпіон Європи-2021 Юрій Захарєєв не зміг на цих змаганнях узяти перепустку на Ігри, поступившись уже на стадії 1/8 фіналу бронзовому призеру Ігор-2020 ірландцю Айдану Волшу (2:3). В ФБУ заявили, що суддівство в цьому бою було дивним і на його результат подають до МОК протест. Примітно, що наразі у боксі Україна має лише одну олімпійську ліцензію, володарем якої є віцечемпіон Олімпіади в Токіо Олександр Хижняк.

Водночас найбільшу кількість індивідуальних перепусток до Парижа в складі олімпійської збірної України поки мають представники та представниці вітчизняної легкої атлетики. Володарка однієї з них — майстриня стрибків у висоту Ярослава Магучіх — на старті літнього сезону зуміла порадувати своїх шанувальників черговим гросмейстерським здобутком. На етапі Діамантової ліги у Стокгольмі вона з другої спроби взяла 2,00 і стала переможницею цих змагань.

«Олімпійський сезон я відкрила стрибком на два метри, що не ідеально, проте добре для початку. Це був мій перший старт, де я спробувала новий розбіг. Звісно, я тренувала його й раніше, але потрібно більше практики, й, упевнена, на чемпіонаті Європи все буде краще. Наступний старт у мене саме там, і я захищатиму титул чемпіонки Європи та прагнути показати кращі результати. Вірю, що буду готова стрибнути вище, ніж на два метри, адже я дійсно добре готова й у хорошій формі», — розповіла Магучіх. ■

ТЕНІС

Тримаючи марку

Еліна Світоліна знову стала найкращою серед українок на Ролан Гарросі

Олексій ПАВЛИШ

Тенісний сезон-2024 є особливим, адже провідні спортсмени протягом літа двічі зіграють на ґрунтових кортах Парижа: спочатку — в рамках Ролан Гарроса, а потім — на Олімпіаді. Цього разу в основній сітці «шолома» в одиночному розряді виступили одразу шість тенісисток нашої збірної, а у чоловічій частині змагань українське представництво було набагато скромнішим — в основі зіграв лише наш «парник» Денис Молчанов.

Як і рік тому, найкращою в одиночному розряді знову стала наша тенісна прима Еліна Світоліна. У 2023 році колишня третя ракетка планети поверталась до WTA-туру після декрету і здивувала багатьох, дійшовши до чвертьфіналу лише через два місяці після повернення до змагань. Натомість цього року Еліна зупинилась за крок до 1/4, поступившись за місце у вісімці найкращих одній із фавориток турніру, четвертій сіяній Олені Рибакіній із Казахстану (4:6, 3:6).

Перед цим Світоліна перемогла екслідерку світового рейтингу Кароліну Плішкову (3:6, 6:4, 6:2), французьку Паррі (6:4, 7:6), а також узяла реванш у румунки Богдан за по-

разку в рамках Кубка Біллі Джин Кінг (7:5, 6:2). А поборотись на рівних із Рибакіною, яка демонструє чи не найкращий теніс у кар'єрі, завадили проблеми зі здоров'ям.

«У матчі проти Олени мені було дуже важко. Звісно, мені хотілося б трохи краще скористатися тими шансами, які були. Але, на жаль, вийшло, як вийшло. Я відчуваю, що можу тримати високий рівень, я вже не так далеко від форми, щоб обігрувати представниць топ-5 рейтингу. У мене були тут непогані матчі, тому четверте коло — непоганий результат, зважаючи на те, що напередодні турніру я не почувалась добре. Але зараз треба зосереджуватись на своєму здоров'ї, адже я ще не почувалась на 100% готовою. Ще в Австралії мене турбує спина, і ми робимо все можливе, щоб мені було грати легше», — оцінила свій виступ Світоліна.

Проблеми зі здоров'ям завадили і Лесі Цуренко, яка знялась у першому колі проти хорватки Векіч за рахунку 5:6 у першій партії. Потім Векіч у другому раунді обіграла нашу Марту Костюк (7:5, 6:4), якій поки що не вистачає стабільності. Однак після Ролан Гарроса саме Марта стане першою ракеткою України, адже Світоліна не захистила очки за минулорічний чвертьфінал. Також Кос-



Еліна Світоліна цього року зупинилась за крок від чвертьфіналу.
Фото: Великий теніс України.

тюк виступає і в парному розряді — в дуеті з румункою Рузе вона вже дійшла до третього кола.

До активу собі може занести турнір у Парижі Даяна Ястремська, яка вперше дійшла до третього кола, програвши там титулованій Коко Гофф (2:6, 4:6). До речі, Даяна вперше після півфіналу в Австралії виграла понад два матчі поспіль.

А от Ангеліні Каліній не вдалось подолати перше коло: не використавши матчболи у другому сеті матчу з колумбійкою Осоріо, у третьому вона змушена була достроково завершити боротьбу через травму.

Ще однією учасницею основної сітки стала Юлія Стародубцева, яка на другому «шоломі» поспіль пройшла кваліфікацію. Вийти до другого кола їй не вдалось: поразка іспанці Букші — 4:6, 1:6. А у чоловічій сітці невда-

ло зіграв Денис Молчанов — разом з австралійцем Смітом він у першому раунді програв братам Циципасам.

Тим часом в обох сітках турніру вже визначились чвертьфіналісти. Головні фаворити — Новак Джокович та Іга Швёнтек — продовжують захищати титулів, хоч і не без проблем. Новак на шляху до топ-8 пройшов випробування двома 5-сетовими поєдинками, а Іга відіграла матчболи проти японки Осаки. ■

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений атестат про загальну середню освіту РР №015189 на ім'я Завгородньої Ірини Євгенівни, виданий загальноосвітньою середньою школою №229 міста Києва у 1997 році, прошу вважати недійсним.



Андрій Шевченко
президент Української асоціації футболу

«Україна грає другий за рік товариський матч із Німеччиною. Для мене це підтвердження солідарності та добрих відносин між нашими двома країнами».

Григорій ХАТА

Підготовка національної збірної України з футболу до чемпіонату Європи, котрий стартує 14 червня в Німеччині, вийшла на фінішну пряму. На початку тижня команда Сергія Реброва зіграла перший із трьох товариських поєдинків, проведення яких заплановане в режимі групового етапу Євро — три поєдинки за дев'ять днів.

Стартовий у цьому розкладі матч проти господарів континентальної першості, німців, українські збірники зіграли внічию — 0:0. Далі на «синьо-жовтих» ще чекають команди Польщі та Молдови. А потім — офіційні поєдинки групового етапу Євро зі збірними Румунії, Бельгії та Словаччини.

Після сухої нічії з німцями очільник «синьо-жовтих» Сергій Ребров заявив, що його підопічні поки ще не готові на 100%, утім добре розуміють, як потрібно грати з європейськими грандами.

Збірна Німеччини останнім часом зірок з неба не хапає. На двох попередніх «мундіалях» далі групового етапу «бундестім» не просувався. А минулий єврофорум німецька команда завершила на стадії 1/8 фіналу.

Відтак на домашньому Євро від німецької машини очікуватимуть більш продуктивної гри. До цієї визначальної події збірну Німеччини готує 36-річний тренер Юліан Нагельсманн, якого після успішних років роботи з «Хоффенхаймом», «Лейпцигом» та «Баварією» запросили до керма національної команди.

У поєдинку проти збірної України, котрий проходив у Нюрнбергу, німецький колектив відзначився потужною та напористою грою. Однак зламати українську оборону все ж не зміг. «Ім допомогла не лише фортуна. Неймовірна гра голкіпера української команди», — заявив Нагельсманн.

Проти німців у воротах збірної України діяв воротар португальської «Бенфіки» Анатолій Трубін і, здійснивши загалом п'ять «сейвів», отримав звання кращого гравця у складі своєї збірної.

■ ФУТБОЛ

Погляд оптимістів

У першому контрольному поєдинку перед Євро збірна України розійшлася миром з німцями



Німецькій збірній на власному полі не вдалося протиснути оборону української національної команди.

Фото пресслужби УАФ.

«Перша перевірка матчем. Побачили, що потрібно вдосконалити. Наполегливо працюємо, не зважаючи ні на що», — зазначив Трубін.

Після поєдинку очільник української збірної зізнався, що на гру проти Німеччини було свідомо обрано захисну модель гри. І, як свідчить результат, завдання-мінімум українські збірники виконали.

«Ми реалізували план тренерського штабу на полі, добре пересувалися, компактно грали. Дуже важка була гра, суперник сильний, індивідуально сильні

гравці. Грали у п'ять захисників, щоб не давати їм простору. Ми добре контратакували, «вінгери» добре вибігали, створювали моменти, але забракло реалізації», — розповів динамівський півзахисник «синьо-жовтих» Микола Шапаренко.

У наступному контрольному поєдинку — проти Польщі, у Варшаві, — Сергій Ребров, очевидно, випробує іншу тактику. Натомість у гри з німцями українським футболістам довелося багато оборонятися і чекати свого шансу в контратаках.

«Наша головна мета в цих товариських поєдинках — підготуватися до Євро.

■ ТАБЛО

Товариський матч. Німеччина — Україна — 0:0 (У: Трубін, Конопля (Тимчик, 80), Забарний, Сваток, Матвієнко, Зінченко, Степаненко (Бражко, 64), Циганков (Ярмоленко, 64), Шапаренко (Судаков, 73), Мудрик (Зубков, 64), Яремчук (Довбик, 73)).

Гра з Німеччиною була корисною для обох збірних. На жаль, зараз гравці не готові на сто відсотків, але в нас попереду майже два тижні на підготовку. Я побачив велике бажання у футболістів, що дуже важливо, велике бажання в команди грати на оборону. На жаль, нам довелося багато оборонятися. Але сьогодні була команда, яка розуміла, за рахунок чого ми можемо грати на рівні збірної Німеччини», — підсумував візит «синьо-жовтих» до Нюрнберга Ребров.

До слова, на цьому матчі німецьку збірну підтримував канцлер ФРН Олаф Шольц, який перед матчем зустрівся з президентом УАФ Андрієм Шевченком. А з очільником Німецького футбольного союзу Берндом Нойндорфом Андрій Шевченко підписав меморандум про співпрацю. «Наш перший спільний проект буде зосереджений на організації літніх таборів для оздоровлення дітей із гарячих регіонів України — Харківської, Запорізької та інших областей, а також на підтримці дитячих тренерів у процесі навчання. Загалом, Україна грає другий за рік товариський матч із Німеччиною. Для мене це підтвердження солідарності та добрих відносин між нашими двома країнами», — наголосив керівник УАФ. ■

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Молоді лідери

У наступному чемпіонаті в елітному дивізіоні країни гратимуть два клуби-новачки

Григорій ХАТА

Ідея з перехідними матчами, котру УАФ запозичила у західноєвропейських чемпіонатів, хоч і подовжила часові рамки вітчизняної прем'єр-ліги, однак додала інтересу змагальному процесу, що відбувається в низинах турнірної таблиці. Так, були в українському футболі часи, коли, незалежно від підсумків регулярного чемпіонату, якісний склад учасників елітного дивізіону залишався незмінним. Проте нині в УПЛ передбачається можливість ротації одразу для чотирьох команд.

За підсумками регулярного чемпіонату-2023/2024 напряму до першої ліги вирушили «Металіст-1925» та «Минай». Також понизитися в класі могли й «Верес» з «Оболонню» (13-та та 14-та команди УПЛ відповідно), однак їхнє протистояння в перехідному турнірі з третім та четвертим представниками першого дивізіону вітчизняного футболу — «Лівим берегом» та «Епіцентром» — завершилося на користь вищих за класом колективів.

«Ми готувалися, але хлопці, мабуть, через молодість, помилялися. Я подякував їм за сезон. У нас зовсім молода команда, молодий клуб. Головне, що ми змусили всю футбольну спільноту нас поважати. Рухаємося вперед, нічого страшного

немає. Прикро програвати такий матч, але «Верес» заслужено переміг», — так оцінив невдалу спробу підвищитися в класі (перший поєдинок — 1:1; гра-відповідь — 1:3) головний тренер «Епіцентру» з Кам'янця-Подільського Сергій Нагорняк.

У протистоянні «Оболоні» та «Лівого берега» напруги було значно більше. Після мінімальної поразки «пивоарам» у першій грі (0:1) «бережани» мали чимало шансів на реванш, утім у підсумку досвід вищої за рівнем команди дався взнаки.

«Команда розчарована цим результатом. Однак нам не соромно за чемпіонат, за плей-оф. Дещо вийшло, дещо ні, не вистачило просто майстерності. Розчарування тільки в тому, що пропустили гол, коли команда «Оболонь» була вдесятьох», — сказав після нічії (1:1) у повторному матчі головний тренер «Лівого берега» Віталій Первак.

Отже, в новому сезоні в прем'єр-лізі гратимуть лише дві нові команди — переможець першої ліги «Інгулець», котрий після річної перерви знову повертається до еліти, та віцечемпіон Д-1, «Карпати», для котрих пауза у виступах на найвищому рівні тривала чотири сезони.

Нагадаємо, що після серйозних фінансових проблем львівський колектив мусив починати свій підйом до еліти практично з нуля. Нинішній сезон «біло-



Футболістам «Епіцентру» не вдалося вибити «Верес» зі складу учасників прем'єр-ліги. Фото з сайту nkveres.com.

зелені» грали під орудою Мирона Маркевича, досвід якого допоміг «левам» швидко підвищитися у класі.

«Своє завдання на сезон ми виконали. Але розуміємо, що для виступів у прем'єр-лізі треба якісно змінити склад. Наявна команда цей рівень не потягне», — резюмував очільник «Карпат».

Старт нового сезону в УПЛ розпочнеться на тиждень пізніше від раніше запланованої дати. На прохання головного тренера олімпійської збірної України Руслана Ротаня, команда котрого наприкінці липня змагатиметься на Іграх у Парижі, базовим днем для матчів першого туру УПЛ-2024/2025 зробили 10 серпня.

В УАФ та НОК України сподіваються, що клуби прем'єр-ліги відпустять

на Олімпіаду свою майстровиту молодь. А щоб зробити їм це було легше, вирішено було й відкласти старт чемпіонату країни.

При цьому в УПЛ відмовилися від проведення раніше анонсованого поєдинку за Суперкубок України, відтак у «Шахтаря» та «Динамо» так само будуть додаткові підстави поділитися своїми молодими лідерами з олімпійською збірою, хоча, як відомо, змагання на літніх Іграх не входять до календарного розкладу ФІФА та УЄФА. Утім достойний виступ на дебютній Олімпіаді має велике значення для футбольної України. І для цього, як відомо, керівники вітчизняного НОК та УАФ підписали меморандум про співпрацю. ■

ЗІРКИ

«Я вбита горем»

Дженніфер Лопес відмінила літній тур

Марія ТКАЧЕНКО

Дженніфер відмінила свій гастрольний тур Північною Америкою, запланований на літо. Інформація з'явилася на офіційному сайті. Співачка пояснила відміну виступів тим, що їй важливо цей час провести з сім'єю.

«Я вбита горем і спустошена через те, що підводжу вас», — звернулася вона до фанатів. Лопес зазначила, що зараз не найкращий час для концертів, і пообіцяла в майбутньому виправити те, що сталося.

Ймовірно причиною для скасування концертів може бути низький продаж квитків. Також у мережі довгий час ходять чутки, що Джей Ло і Бен Аффлек можуть розлучитися. Однак зараз, зважаючи на все, у них усе налагоджується (повільно, але вірно).



Дженніфер Лопес.
Фото з сайту itc.ua.

СІМЕЙНІ СТОСУНКИ

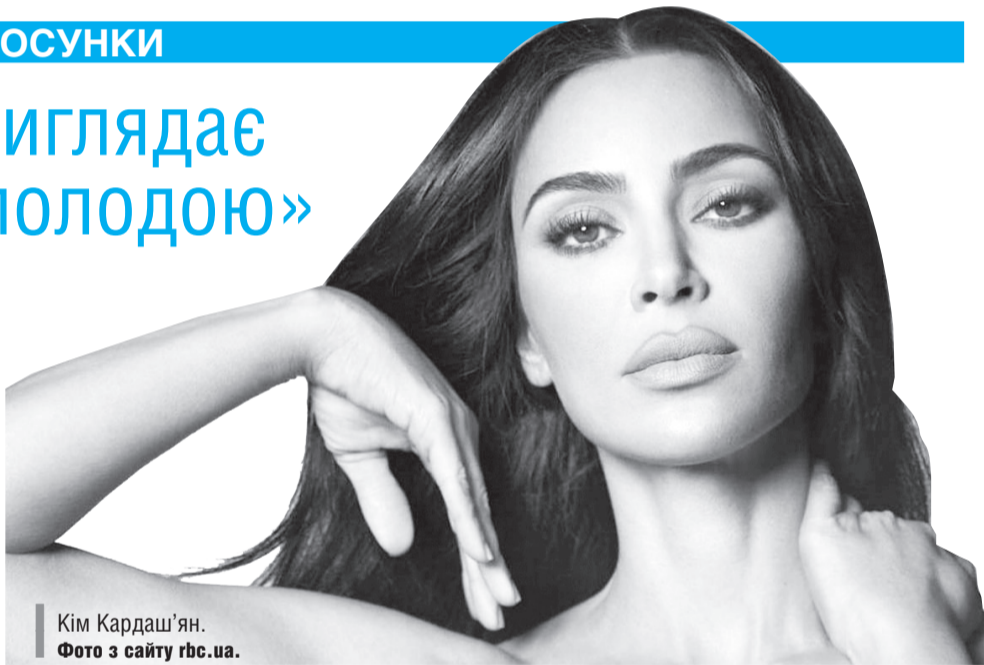
«Вона виглядає такою молодою»

Кім Кардаш'ян показала бабусю

Марія НЕВЗГЛЯД

Мері Джо Кемпбелл далека від шоу-бізнесу, її рідко можна побачити в компанії онучок і доньки Кріс Дженнер на публіці. Однак іноді зірки з сімейства Кардаш'ян таки діляться знімками з нею.

Сьогодні Кім присвятила зворушливий пост бабусі, виклавши їхнє спільне фото. «Немає нічого кращого, ніж сидіти з бабусею, отримувати найкращі пора-



Кім Кардаш'ян.
Фото з сайту gbc.ua.

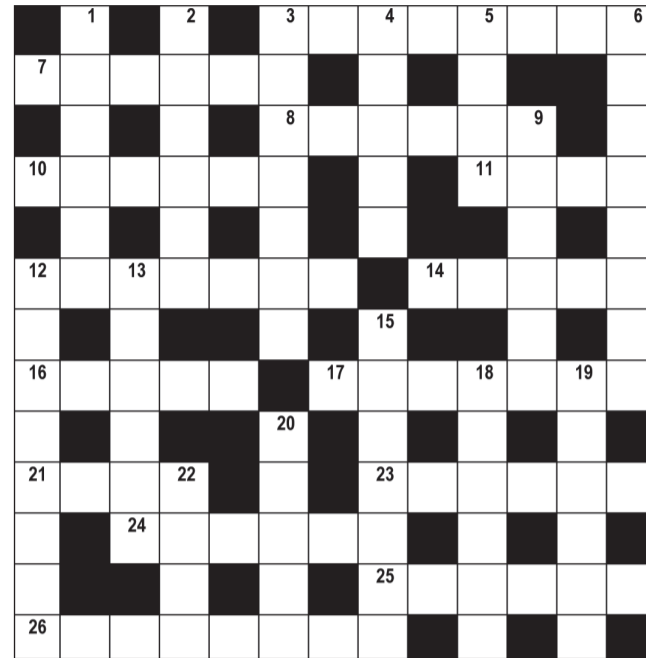
ди та пліткувати разом. Мені так пощастило», — написала зірка в соцмережі.

Користувачі соцмережі зазначили, що Мері Джо Кемпбелл у чудовій формі: «Вона виглядає такою молодою, сім'я — це голо-

вне в житті».

Цього літа Мері виповниться 90 років.

Нагадаємо, Кім Кардаш'ян возз'єдналася зі своїм колишнім чоловіком Канье Вестом на виступі доньки.



КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №23

По горизонталі: 3. Релігійний мандрівник, який здійснює паломництво святими місцями. 7. Стиль у європейському мистецтві та архітектурі, що прийшов на зміну Ренесансу. 8. Індійський штат, а також попередня назва міста Ченнай. 10. Французька королева, остання з роду Валуа, істинна натхненниця Варфоломійської ночі. 11. «За лісом, за пралісом золота ... сходить» (загадка). 12. Давньогрецький історик. 14. Металеві або дерев'яні прутки для запобігання втечі з в'язниці. 16. Алгоритична оповідь з повчальним фіналом, часто у віршованій формі. 17. Гуцульський народний музичний інструмент. 21. Коханка Маяковського. 23. «Ивась? Какой милый!». Берлін рушив, а Івася ... покрила». (Тарас Шевченко). 24. Надмірна емоційність, напруження. 25. Лікар, що допомагає при пологах. 26. Головний пропагандист Гітлера.

По вертикалі: 1. Мексиканський ніж для рубання цукрової тростини. 2. Матеріал, з якого зробили Буратіно. 3. Червонопокий сеньйор із казки про Цибуліно. 4. Передовик, авторитет, той, що веде за собою.

Кросворд №21-22 від 29 травня



Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

ПРИКОЛИ

— Шановний, чи впізнаєте ви чоловіка, який викрав вашу машину?

— Після слів його адвоката я не впевнений, що в мене була машина.

Приходить рабин до батюшки і каже: — У мене біля синагоги вкрали велосипед, як його знайти?

— Треба зібрати всіх і прочитати десять заповідей. І як тільки дійдеш до заповіді «Не кради», уважно дивися людям у вічі.

Наступного дня приходить рабин і приносить пляшку коньяку. — Вдалося знайти велосипед?

— Так, як тільки я дійшов до заповіді «Не чини перелюбу», то згадав, де я його залишив.

Одеса. Привоз. — А риба дійсно свіжа? — Якщо їй зробити штучне дихання, то вона відразу попливе.

З такими цінами на продукти можна з пучком зеленої цибулі прийти навіть на день народження.

— Офіціанте, я не бачу курки в курячому бульйоні, вона потонула? — Чого це відразу потонула? Просто помилася.

ПОГОДА

6—7 червня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, невеликий дощ. Вітер північно-західний, 1-3 м/с. Температура вночі +17...+22, удень +23...+27. Післязавтра вночі +18...+20, удень +20...+25.

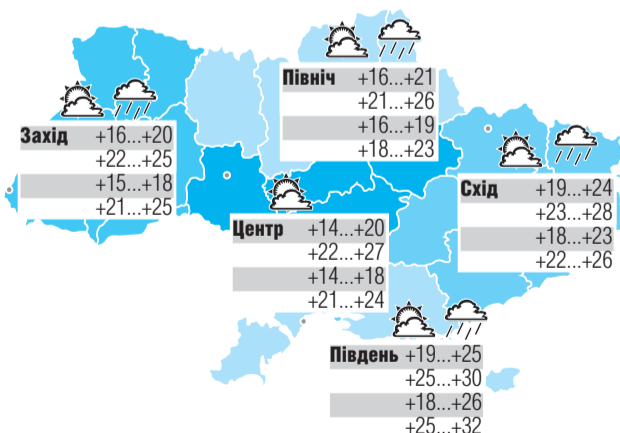
Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, невеликий дощ.

Славське: вночі +11...+16, удень +16...+17.

Яремче: вночі +9...+16, удень +16...+22.

Міжгір'я: вночі +11...+16, удень +18...+21.

Рахів: вночі +12...+14, удень +17...+20.



Україна молода

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009023 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 105
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини Тираж 58168